
Notícies sobre demografia i jurisdicció del comtat d'Empúries a mitjan del segle XIV

Per ANTONI EGEA I CODINA

HISTÒRIA

AIEE, Figueres, 31(1998), p. 189-230

INTRODUCCIÓ

Les principals fonts d'informació per conèixer dades demogràfiques de l'època baixmedieval a Catalunya són els fogatges que a partir de la meitat de la catorzena centúria es feren esporàdicament per repartir la contribució a les despeses extraordinàries de la corona i en les quals s'utilitzaven els focs o llars com a unitats de recaptació. Per a distribuir d'una manera justa el pagament d'aquests tributs es confeccionaren unes llistes de contribuents potencials anomenades fogatjaments que són les que s'utilitzen per obtenir dades aproximatives sobre la població en les èpoques anteriors als primers censos oficials. La fiabilitat dels fogatjaments per a obtenir dades demogràfiques ha estat posada en dubte en diverses ocasions a causa dels diferents paràmetres que s'empraven, segons el fogatge, per confeccionar els llistats de contribuents en els quals hi havia exclusions per diverses causes: nobles, eclesiàstics, pobres de solemnitat, etc.; segons els diferents fogatges, la llista de col·lectius descartats en el pagament de l'impost variava i, per tant, les dades demogràfiques que ens proporcionen mai són exactes, sobretot si intentem establir comparacions entre els diferents censos; la utilització de fogatges anteriors sense renovar per a recaptar fons per despeses extraordinàries; a més el caràcter fiscal d'aquests documents feia que hi haguessin més possibilitats que es cometessin frauds, etc. Però si defugim la intenció d'aconseguir dades més precises i exactes dels fogatjaments, semblants als actuals censos oficials, i contemplem aquests documents com a instruments per a conèixer les xifres més o menys aproximatives de les llars que hi havia a les poblacions de Catalunya en què s'aplicaren aquests impostos i establir comparacions entre els diferents pobles i territoris que figuren en els llistats i amb moltes més prevencions fer comparacions entre els diferents recomptes per a conèixer l'evolució de la població, els fogatjaments són, de moment, les principals fonts d'informació per a conèixer la demografia de l'època en què estigueren en vigor.

Una de les principals mancances dels fogatjaments coneguts i publicats és la no inclusió de totes les poblacions del territori català en la majoria d'aquests recomptes a causa de no estar sotmeses a jurisdicció directa del rei, la

contribució que feien a les despeses reials era inferior i no guardava cap mena de relació amb la realitat demogràfica dels respectius territoris. Sens dubte una la zones de Catalunya sobre la qual desconexim més dades demogràfiques medievals correspon a l'antic comtat d'Empúries que ocupava una bona part del territori empordanès i petits sectors del Gironès i del Rosselló. Aquesta demarcació fou un estat pràcticament independent de la resta de Catalunya fins a finals de l'edat mitjana i això féu que el comtat quedés exclòs dels fogatges oficials de la corona fins al de l'any 1497. En els recomptes fiscals anteriors a aquesta data, el comtat d'Empúries i d'altres territoris de jurisdicció senyorial contribuïen a les despeses extraordinàries de la corona amb una aportació global per demarcació que proporcionalment devia ser inferior a les que pagaven les poblacions que depenien directament de l'autoritat reial. Aquestes tributacions prefixades eren anomenades "cases taxades". Dels territoris que contribuïen amb aquest sistema desconexim les dades demogràfiques del segle XIV.

Enguany tindrem ocasió d'aproximar-nos a la realitat demogràfica del comtat d'Empúries a mitjan del segle XIV a través d'uns documents relacionats amb la reparació de destrosses que va fer el comte d'Empúries a poblacions i béns que pertanyien al bisbe de Girona i al capítol de canonges de la mateixa ciutat, a més de les èpoques sobre les impositcions personals del període 1352-1355 que es conserven de diferents llocs del territori. Aquests documents no ens proporcionen malauradament notícies sobre la població de totes les localitats del comtat, hi ha importants mancances de dades de moltes poblacions, a més hem d'aplicar a aquests repartiments de despeses molts dels inconvenients dels quals hem parlat en tractar dels fogatges dels territoris sota jurisdicció reial, però tot i així són una important font d'informació sobre la demografia de l'època en la demarcació.

Una part d'aquesta documentació ens permet també tractar un tema poc tocat fins ara com és el de les jurisdiccions intermitges a què estaven sotmeses força poblacions del territori del comtat, la senyoria de les quals no corresponia directament al comte d'Empúries, sinó que la jurisdicció baronial de les quals estava en mans de membres de la petita noblesa o de diferents dignataris eclesiàstics. A partir de les liquidacions d'impostos personals, hem pogut establir quines de les poblacions esmentades depenien directament del domini dels comtes i quines estaven sotmeses al règim baronial inferior però la senyoria superior dels quals corresponia als sobirans emporitans.

Aquests dos aspectes de la història del comtat no han estat amb prou feines tractats fins avui a nivell global del territori (hi ha algun estudi fet de caràcter local). Seria desitjable que aquesta petita escletxa que aquí obrim pugui ser ben aviat engrandida i puguem conèixer amb més detalls la realitat demogràfica i jurisdiccional, així com de la resta dels vessants de la història del comtat d'Empúries i que són imprescindibles per aprofundir en el coneixement del passat de l'Empordà.

FONTS D'INFORMACIÓ

La principal font de dades del present treball és un manual d'administració del comtat d'Empúries que es conserva a l'Arxiu Històric de Girona, dins els protocols notariaus de Castelló d'Empúries i porta la signatura número 435 de l'esmentada sèrie de protocols. Aquest volum presenta un estat de conservació regular, una bona part de les pàgines estan parcialment afectades per les taques d'humiditat fins a l'extrem que hi ha parts del document que són parcialment o totalment il·legibles, fins i tot amb l'ajuda de làmpada de raigs infraroigs. Tot el volum està redactat en llatí i conté diverses escriptures relacionades amb l'administració del comtat de les quals gairebé només hem utilitzat les relacionades amb la liquidació d'imposicions personals que es troben barrejades amb la resta d'assentaments del manual. A l'apèndix que hi ha al final del treball, el lector pot trobar un resum de les escriptures que hem utilitzat amb indicació de la cota de pàgina.

D'aquest mateix volum i de la resta de protocols que es conserven d'aquells anys provinents de la notaria de Castelló hem obtingut diverses dades complementàries i suplementàries de la principal font d'informació.

De l'Arxiu Diocesà de Girona, secció Lletres, U.21, pàgs. 271v-274v, hem consultat el text del tractat de pau que signaren el bisbe de Girona i el comte d'Empúries i que conté dues propostes sobre el repartiment d'una part de les indemnitzacions pels estralls que havia ocasionat l'exèrcit del comte als llocs d'església sobre els quals tenia jurisdicció el bisbe de Girona. Entre els diferents llocs del territori del comtat que es troben dins aquesta mateixa sèrie de Lletres. També dins el mateix arxiu, s'han consultat alguns pergamins del fons de la Mitra que ens han proporcionat algunes dades sobre els conflictes entre els bisbes i els comtes emporitans en l'època que abordem en aquest treball.

Les notícies procedents de bibliografia han estat útils per complementar i matisar algunes de les informacions que ens proporcionen els documents inèdits. Les dades que provenen de publicacions estan indicades amb anotacions de peu de pàgina.

Segurament hauria estat interessant la consulta a la secció Empúries de l'Arxiu Ducal de Medinaceli per obtenir més dades sobre aquests temes i per corroborar o ampliar algunes de les dades que aquí publiquem, però a hores d'ara aquest fons documental ha estat ingressat a una secció de l'Archivo Histórico Nacional dedicat a la noblesa espanyola que tindrà la seva seu a Toledo i que de moment no pot ser consultat.

EL COMTAT D'EMPÚRIES A MITJAN DEL SEGLE XIV

Malgaulí, darrer membre de la nissaga comtal d'Empúries, va morir sense successió directa l'any 1322. El comtat fou heretat per Hug de Cardona, besnét del comte Ponç Hug III, cosí en segon grau del seu antecessor. El nou comte no va mantenir la titularitat sobre el seu nou estat gaire temps, car va permutar-lo a l'infant Pere, quart fill en l'ordre de successió del rei Jaume II, per unes petites baronies situades al regne de València l'any 1325. L'estada de

l'infant Pere al front de la corona comtal emporitana va durar fins l'any 1341, en què canvià aquest estat al seu germà Ramon Berenguer pel comtat de Prades.

Va ser durant el mandat d'aquest darrer noble quan s'esdevingué el contenciós amb el bisbe i els canonges de Girona (de fet en tingueren més d'un) i s'aplicaren a les poblacions del comtat les imposicions personals, aquests dos fets generaren la documentació que estudiarem en aquest treball. Ramon Berenguer d'Empúries va continuar la mateixa línia d'actuació que el seu germà i predecessor: sintonia i col·laboració amb els monarques de la casa d'Aragó, parents seus (malgrat un breu període de desavinences amb el rei Pere III); féu importants obres i concedí privilegis per promocionar la vila de Castelló d'Empúries; i enfrontaments constants amb els senyors eclesiàstics (tant de dins com de fora del comtat) i amb els seus veïns, els vescomtes de Rocabertí.

La situació econòmica de la hisenda comtal al llarg del segle XIV, no era gens satisfactòria. Quan el 1313, el comte Malgaulí va prendre possessió del comtat, l'estat d'endeutament amb diferents creditors era angoixant. Només a la tresoreria de la catedral de Girona hi havia dipositat com a penyora des de l'any 1309 un joc d'escacs de valor incalculable que havia estat propietat de Ponç Hug, pare i antecessor del nou comte. Per tal d'eixugar el deute heretat del seu pare, Malgaulí es va veure obligat a vendre l'any 1316, a Pere Amorós, de Cotlliure, el castell de Monells; a Francesc Otger, el de la Tallada; i a Ponç Estalter i a Castelló Gomer la lleuda, drets i rèdits del castell de Cadaqués. Per tal de recuperar les coses alienades aquell mateix any, va vendre a diferents senyors jurisdiccionals amb drets sobre un o diversos pobles del comtat, tant a dignitats eclesiàstiques com a membres de la petita noblesa: al bisbe de Girona, i capítol de la catedral de l'esmentada ciutat, a l'abat de Sant Pere de Rodes, al de Sant Quirze de Colera, al de Santa Maria de Roses, al de Santa Maria de Vilabertran, a Alemany de Foixà, Guillem de Vilaüt, Guillem de Pau, Dalmau d'Arenys, Ramon de Palau, Bernat de Fortià, Guillem de Palau, Berenguer Alió, Pere de Sant Feliu i Albert de Trilla el dret a percebre el bovatge d'una bona part de les poblacions del comtat per preu de 140.000 sous melgoresos, equivalents a 140.000 sous barcelonesos de tern.

També va ser durant aquests anys i també a causa de les dificultats econòmiques que els comtes arrossegaven, Pere I, es va veure obligat a vendre les darreres restes del que havia estat l'important estol de vaixells del comtat d'Empúries l'any 1325 per sufragar-se les despeses del seu casament.⁽¹⁾

També són exponent de la delicada situació de l'erari comtal en aquesta època –hi ha molts més testimonis documentals sobre els quals no insistirem–

1. Les dades que fins aquest punt hem repassat provenen de l'obra de Santiago Sobrequés *Els barons a Catalunya*, dins la col·lecció *Història de Catalunya*, *Biografies Catalanes*, vol. 3, Quarta edició, Barcelona, 1980, pàgs. 83-85 i 132-135. I del llibre de Francesc Monsalvatge i Fossas *Los condes de Ampurias vindicados*, vol. XXV de la col·lecció "Noticias históricas", Olot, 1917, pàgs. 171-172 i 183.

les demandes d'ajut econòmic que feren els comtes als diferents llocs del territori. Ens han pervingut les actes de les reunions de les universitats dels pobles de Palau-saverdera⁽²⁾ i Pau,⁽³⁾ celebrades l'any 1351, en les quals s'acordà fer donació al comte d'Empúries de 3.284 sous i 1 diner, i 1.701 sous i 9 diners, respectivament.

EL TRACTAT DE PAU ENTRE EL COMTE I EL BISBE DE GIRONA DE L'ANY 1353

Ja hem tingut ocasió de parlar de passada dels conflictes entre els diferents senyors eclesiàstics i els comtes d'Empúries. Aquests enfrontaments no eren gens excepcionals, tenim nombroses referències documentals des de l'alta edat mitjana fins a la integració definitiva del comtat a la corona catalano-aragonesa. De totes les dignitats de l'Església amb poder temporal sobre parts del comtat i zones limítrofes, fou sens dubte el bisbe de Girona amb qui tingué més afers contenciosos.⁽⁴⁾

Dins aquest context cal situar la reunió que tingué lloc a Castelló d'Empúries, el 9 de març del 1353, entre les dues parts per tal d'arribar a un acord amistós sobre els danys que el comte havia ocasionat a diferents llocs sobre els quals la mitra i el capítol de canonges de Girona tenien jurisdicció. S'acordà que el comte d'Empúries havia de pagar als afectats 6.000 sous. La totalitat d'aquests diners no havien de sortir de les arque comtals, sinó que 2.300 sous havien de ser aportats per la vila de Castelló i 2.000 més per la resta de poblacions del comtat.⁽⁵⁾ Per repartir aquesta darrera partida entre les diferents entitats de població del territori, cadascuna de les parts va fer la seva proposta que nosaltres exposarem en un quadre ordenades alfabèticament de manera que puguem contrastar les coincidències i diferències entre les dues proposicions.

2. A.H.G., P.C., vol. 435, pàgs. 32r-32v.

3. Id., Id., pàgs. 29v-30v.

4. Dels anys que abasta el present treball, la principal causa d'enfrontament entre el bisbe i el comte fou sens dubte la invasió i ocupació els anys 1350 i 1353 per part de les tropes del noble emporità del poble i castell de Foixà que estava sotmès a la jurisdicció de la mitra de Girona (A.D.G., Pergamins de la Mitra, núm. 1215, 9-2-1355). Només en la primera d'aquestes dues incursions els danys ocasionats per l'exèrcit comtal foren avaluats en 20.000 sous (A.D.G., Id., núm. 1192, 17-8-1352). L'afer de Foixà generà una nombrosa documentació datada entre els anys 1350 i 1355 que es pot seguir resumida en el llibre de Josep M. Marqués *Pergamins de la Mitra*, Institut d'Estudis Gironins, Girona, 1984, pàgs. 103-107.

5. A.D.G., Lletres, U. 21, pàgs 271v-274v. "...Sabuts en Nostre Senyor. Sàpia la vostra saviesa que en los tractaments de pau la qual per inspiració divinal es feta e acabada entre lo molt alt senyor infant en Ramon Berenguer, per la gràcia de Déu comte d'Empúries (e) el honorador pare el senyor Berenguer per la mateixa gràcia bisbe de Gerona de altre, es fermat e convingut e empers per ambdues parts ab consentiment irrevocable xallat ab sagrament dels IIII Sants Evangelis..."

POBLACIÓ	(1)	(2)	POBLACIÓ	(1)	(2)
Arenys d'Empordà	10	15	Reial, la	5	—
Armentera, l'	100	130	Rieres, les	5	5
Baussitges	10	—	Riumors	20	40
Bellcaire	—	40	Roses	100	—
Cadaqués	50	—	Sant Climent Sescebes	30	40
Camallera	30	40	Sant Feliu de la Garriga	20	30
Canet de Verges	10	15	Sant Genís Desprac	10	15
Casavells	40	—	Sant Iscle	20	—
Castell d'Empordà	30	—	Sant Jordi Desvalls	30	—
Colera	10	—	Sant Martí de Vallmala	5	5
Colomers	30	50	Sant Miquel de Fluvià	30	40
Corbera de Mont	10	15	Sant Mori	10	15
Corberola	10	—	Sant Pau de la Calçada	5	5
Costes, les	5	—	Sant Pere de la Vall	5	5
Delfià	10	10	Sant Pere Pescador	100	50
Diana	5	10	Sant Quirze de Colera	10	—
Empúries	30	50	Sant Silvestre de Valleta	5	5
Ermedàs	15	20	Sant Tomàs de Fluvià	10	—
Espolla	20	30	Santa Creu de Rodes	10	20
Estanyol	10	10	Saus	20	—
Far, el	20	30	Selva de Mar, la	20	20
Fonolleres	30	—	Serra	20	—
Fortià	30	40	Siurana	50	80
Freixe	10	—	Sobirànegues	20	30
Freixenet	5	5	Tallada, la	40	50
Garriga de Roses, la	10	10	Tonyà	20	30
Garrigàs	10	15	Tor	10	20
Garrigoles	20	30	Torroella de Fluvià	20	—
Garriguella	100	—	Ullastret	100	—
Gaüses	20	20	Vall, la	—	10
Guàrdia, la	5	5	Valldavià	10	15
Jafre	20	20	Valls ?	—	40
Llançà	40	100	Ventalló	30	50
Llavià	30	—	Verges	100	150
Marenyà	20	—	Vilacolum	10	15
Marzà	30	—	Viladamat	40	40
Mata	20	—	Vilajoan	10	15
Monells	100	—	Vilajuïga	10	10
Montiró	10	15	Vilamacolum	10	15
Olives, les	30	20	Vilamala	5	—
Palau Borrell	30	30	Vilamalla	20	40
Palau Santa Eulàlia	—	15	Vilamaniscle	5	—
Palau Sardiaca	10	20	Vilanova de la Muga	100	120
Palol de Fluvià	10	10	Vila-robau	10	15
Palau Saverdera	30	40	Vilartolí	10	10
Pau	20	20	Vilasacra	40	40
Pelacalç	10	20	Vilaür	20	30
Penardell	0	—	Vilaüt	20	20
Pins	10	15	Vilopriu	20	30
Quermançó	10	15	Vulpellac	40	—
Rabós	10	—			

(1) Sous per població segons els representants del bisbe.

(2) Sous per població segons els representants del comte.

Cap d'aquestes dues fórmules de finançament de la part d'indemnització que havien d'assumir els llocs, viles i castells del territori emporità semblen massa justes i equitatives. En primer lloc, cap d'aquestes proposicions inclou totes les entitats de població del comtat, sobretot la que presentaren els negociadors del comte que té importants mancances, potser varen presentar una llista de poblacions predisposades a contribuir amb les quantitats que pensaven aportar; ja hem vist en l'apartat anterior els exemples de bona disposició dels pobles de Pau i Palau-saverdera per contribuir a les despeses extraordinàries del comtat. També cal notar que els dos llistats exposats depassen àmpliament els 2.000 sous justos que estableix el mateix document de la concòrdia, la llista del bisbat suma 2.315 sous i la del comtat 2.200. Cal notar, com tindrem ocasió de contrastar més endavant les quantitats proposades per població, que no guardaven sempre paral·lelisme amb el nombre d'habitants, ¿potser es va tenir, a més a més, en compte, el nivell de riquesa de cada localitat?

Malgrat les mancances i imprecisions, les relacions de poblacions que hem publicat són interessants per establir els límits mínims del territori emporità a mitjan del segle XIV, si bé cal tenir en compte, com ja hem dit, que hi manquen viles i llocs que formaven part de la demarcació en aquells moments i no surten esmentats en el document.⁽⁶⁾ Tanmateix aquests llistats amb les propostes de sous que havia d'aportar cada població són importants amb vistes a fer comparacions i establir (amb les naturals reserves que ja hem exposat) de forma aproximada la importància que en aquells moments podien tenir bona part dels llocs i viles de la demarcació.

L'escriptura d'aquest tractat de pau no estableix quina de les dues propostes de repartiment de la part de les despeses corresponents a les poblacions seria aplicada, però sabem que d'una manera o altra les poblacions del comtat hagueren de pagar la part de la condemna que els havia estat assignada. Pocs dies després de la signatura del tractat de pau, el comte envià Ramon d'Oló, correu seu per tots els llocs i viles del comtat per informar les seves universitats sobre el tractat de pau signat amb el bisbe i els canonges de Girona i el terç dels 6.000 sous que els pertocava pagar.⁽⁷⁾

6. En els llistats del tractat de pau, no figura, per exemple, cap població de la part rossellonesa del comtat, probablement perquè pertanyien al Bisbat d'Elna; però també en manquen d'altres que pertanyen a la diòcesi de Girona. Cal tenir en compte, a més a més, que en diferents moments del segle XIV, hi hagué poblacions que estigueren excloses temporalment del territori emporità per motiu d'empenyorament. Per aquestes circumstàncies hem descartat fer un mapa del comtat en els anys que tractem en el present estudi amb els límits definits que inevitablement seria incomplet i revisable.

7. A.H.G., Id., pàg. 45r., 23-3-1353. "Raimundus de Oló, cursor incliti domini infantis Raimundus Berengarius, comitis Impuriarum confiteor et recognosco vobis venerabile Nicholao Filelli, administratori et receptori redditum et iurium comitatus Impuriarum pro dicto domino infante. Per vos nomine dicti domini infantis mandato per cum vobis facto mediante Bernardus Genesta demo sua solvistis michi triginta et sex solidos melgorienses michi debebantur pro salario meo sex dierum quibus iusi per loci et castri comitatus impuriarum mandato dicti domini infantis mandando ex parte sua universitatibus castrorum et locorum predictorum saluens quantitates peccunie ad quas dictes universitatis taxatum fuerunt ad contribuendum in illa peccunie quantitatibus ad quam dictis infans et dictus comitatus fuerunt condemnati tum per venerabilem fratrem Nicholaum Rosselli, priorem provincialem ordinis predicatorum in provinciam Aragonum ratione excommunicationis et sumarum interdicti in quibus terti dictis comitatus erat irritus..."

LES LIQUIDACIONS PER IMPOSICIONS PERSONALS

De molt pocs dies després de la data del darrer document que acabem de comentar, és la primera notícia de liquidacions d'imposicions personals, que es féu almenys els anys 1353, 1354 i 1355, les èpoques de cobrament d'aquest tribut que feia l'administrador del comte d'Empúries s'han conservat barrejades amb d'altres escriptures en el volum 435 dels protocols notariais de Castelló que es conserven a l'Arxiu Històric de Girona; per les quals sabem que moltes poblacions pagaven una quantitat fixa de diners per cada "persona" que hi habités. Cal advertir que aleshores eren considerades persones els homes i les dones adults d'una edat superior als dotze anys, aproximadament, i a cada llar podem calcular un mínim de dues persones per llar o foc⁽⁸⁾, per tant, per obtenir el nombre aproximat de focs hauríem de dividir el nombre de persones per dos i per calcular el nombre mínim d'habitants hauríem de multiplicar la xifra de "persones" per dos.

Desconeixem els motius concrets pels quals es feia aquesta recaptació, sembla que la col·lecta era extraordinària, sabem que era recent, car havia estat manada pel mateix comte Ramon Berenguer, segurament per satisfer alguna necessitat eventual de la hisenda comtal, fins i tot sembla que l'aportació de les diferents poblacions era voluntària car en algunes de les primeres liquidacions es fa constar que els habitants d'un determinat lloc s'havien compromès voluntàriament a tributar.⁽⁹⁾ El caràcter optatiu d'aquest impost en el qual no totes les poblacions estaven obligades a contribuir, potser explicaria l'absència de moltes localitats del comtat en el llistat de llocs que satisfien aquesta imposició.

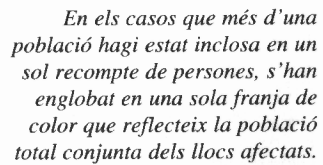
L'impost esmentat s'aplicava cada any i el curs fiscal començava el primer de maig i finalitzava l'últim dia d'abril de l'any següent. S'aprecia força indisciplina de les diferents poblacions a l'hora de cotitzar, mentre que uns llocs liquidaven la recaptació d'aquest tribut puntalment d'altres ho feren al tercer any de vigència de la imposició i lliuraren la recaptació dels tres anys a l'administrador del comtat en un sol pagament. Paral·lelament a les imposicions personals sovint es liquidaven al mateix administrador general del comtat d'altres imposicions com la que gravava la venda del pa, del vi i de la carn, sobre les quals no ens estendrem més, però que en qualsevol cas es poden consultar a l'apèndix del final d'aquest treball.

Quant a les quantitats que tributaven els diferents llocs del comtat variaven i anaven dels 11 als 15 diners per persona i any. No podem assegurar quin era el barem que s'utilitzava a l'hora de fixar la quantitat que s'havia d'aplicar per persona en els diferents indrets del territori. Podria ser que la quanti-

8. En un sol cas es concreta que en una casa hi habitaven 3 persones, es tracta de la casa de n'Albert de Camallera (A.H.G., P.C., vol. 435, pàg. 100v).

9. A.H.G., Id., id., pag. 48r. En el cas de Sant Feliu de la Garriga, per exemple, es fa constar en el moment de liquidar la recaptació de l'impost que "... dicti loci de Sancti Felicis de Garriga promisi et conveni..."

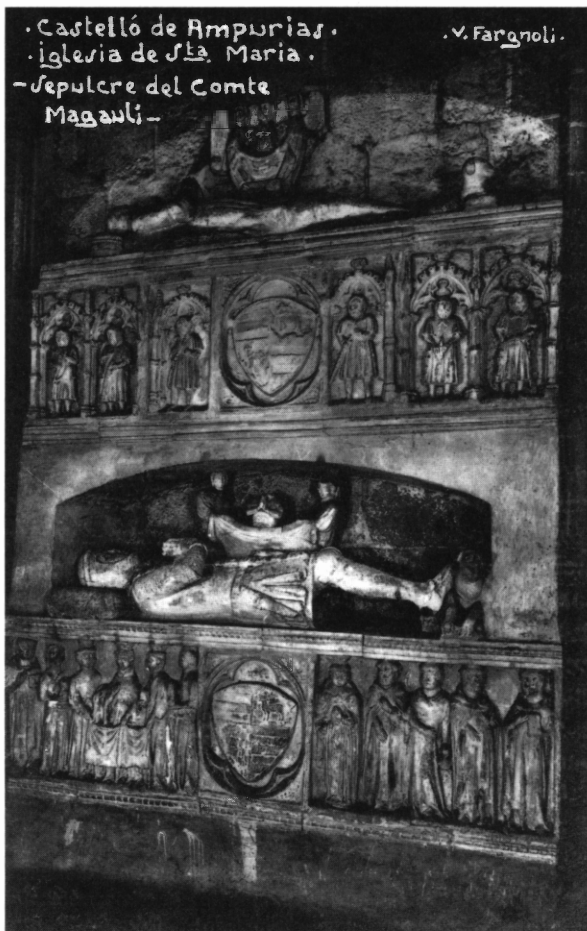
- Menys de 50 "persones"
(100 habitants)
- De 50 a 100 "persones"
(de 100 a 200 habitants)
- De 100 a 150 "persones"
(de 200 a 300 habitants)
- De 150 a 200 "persones"
(de 300 a 400 habitants)
- De 200 a 300 "persones"
(de 400 a 600 habitants)
- Més de 300 "persones"
(de 600 hab.)

tat a aportar fos decidida lliurement pels mateixos habitants de cada lloc. Una altra possibilitat és que es tingués en compte el nivell mig de riquesa de cadascuna de les poblacions.

A cada localitat el comte tenia un recaptador encarregat de cobrar aquest i d'altres tributs. Aquests col·lectors locals es quedaven a l'hora de passar comptes amb l'administrador del comte amb l'onzena part del total recaptat en concepte de salari.

Com solia passar en els llocs en què la jurisdicció superior corresponia al rei però hi havia un senyor local intermig, aquest darrer tenia dret a percebre una tercera part del total recaptat per la corona. En el cas del comtat d'Empúries passava el mateix, hi havia unes poblacions que depenien directament del comte, però n'hi havia d'altres que estaven sotmeses a la jurisdicció d'un senyor local inferior. En aquests darrers llocs, els membres de la petita noblesa i institucions eclesiàstiques, que eren els titulars de les baronies, tenien dret a percebre també una tercera part del total col·lectat.

Sepulchre del comte Magaulí, darrer membre de la primera dinastia comtal emporitana. Durant el seu mandat l'economia comtal passà per un moment molt delicat, situació que heretaren els seus successors i que encara es mantenia en el període que abordem en el present estudi (foto de Valentí Fargnoli, Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries; Arxiu d'Imatges, núm. 1727)

RELACIÓ DEL NOMBRE DE PERSONES DECLARADES PER POBLACIÓ DURANT ELS TRES PERÍODES FISCALS

Població	Persones període fiscal 1352-1353	Persones període fiscal 1353-1554	Persones període fiscal 1354-1355	Diners pagats per persona i període fiscal
Arenys d'E.	69	73	73	12
Banyuls de la M.	500 ?	500?	-	No consta
Bellcaire	89	-	-	No consta
Camallera	32	-	29	14
Canelles	37	-	37	14
Canet de Verges	51	48	53	12
Cervera de la M.	27	-	24	12
Colomers	115	106	98	14
Delfià	33	33	37	12
Diana i Sant Mateu	31	-	34	12
Empúries	113	-	-	12
Ermadas	-	-	30	12
Espolla	149	145	146	12
Estanyol	30	30	27	14
Far, el	205	189	192	14
Garrigàs	82	entre 72 i 79	74	12
Garrigoles/ les Olives	94	109	80	12
Gaüses	-	58	57	12
Guàrdia, la	19	15	15	12
Jafre	98	-	-	No consta
Llança	278	256	280	14
Marenyà	61	-	60	12
Marzà	124	117	117	14
Montiró	-	-	26	12
Montmajor	-	-	10	14
Palau Borrell	41	36	39	12
Palau Santa Eulàlia	32	-	-	12
Palau Sardiaca	-	43	43	12
Palau-saverdera	197	163	163	12
Pau	91	-	-	14
Pelacalç	36	33	33	12
Pins	12	15	15	12
Rabós	100	95	105	14
Riumors	139	120	120	12
Roses ⁽¹⁰⁾	579	-	-	15

10. La població medieval de Roses ha estat estudiada molt recentment per Marcel Pujol i Hamelink, *La vila de Roses (segles XIV-XVI)*. Brau Edicions-Ajuntament de Roses, Roses 1997. En la pàgina 140 de l'esmentat llibre, es fa una estimació aproximada de 873 habitants l'any 1304, que correspon a un dels millors moments a nivell demogràfic del país i per l'any 1361, en una època de davallada, calcula en uns 657 el nombre d'habitants de la vila marinera, sempre referits al nucli urbà emmurallat i el seu entorn immediat. La xifra de 579 "persones" per a Roses l'any 1353 que hem trobat en les liquidacions d'imposicions i que serien aproximadament equivalents a unes 1.158 habitants, queda molt per sobre de les estimacions fetes a partir dels capbreus per l'esmentat autor, però és perfectament versemblant, car deu tenir en compte la població dispersa del terme de Roses, llevat del lloc de la Garriga que com ja hem vist

"Sacharesis" ⁷⁽¹¹⁾	8	—	8	14
Sant Climent S.	123	123	112	12
Sant Feliu de la G.	41	—	—	12
Sant Iscle	60	—	—	12
St. Jordi Desvalls	95	92	72	12
Sant Mori	48	44	48	12
St. Pau de la C.	20	20	—	12
St. Pere de Rodes	—	—	85	14
St. Pere Pescador	161	165	161	16
St. Q. De Colera i				
St Genís Desprac	228	—	211	12
Sta. Creu de Rodes	—	—	98	14
Saus	52	50	50	12
Selva de Mar, la	290	220	220	14
Siurana	180	180 ?	180	12
Tonyà	69	—	69	13
Tor	—	70	71	12
Torroella de F.	150	155	150	14
Valldavià	37	34	42	12
Valveralla	—	—	30	12
Vall de Sant, la				
Pere de Rodes	88	—	—	14
Verges	579	—	—	11
Vilacolum	90	95	96	12
Viladamat	114	117	—	14
Vilajoan	50	—	51	12
Vilamacolum	52	—	—	12
Vilamalla	153	153	153	12
Vilartolí	83	89	96 ⁽¹²⁾	12
Vila-sacra	—	—	150	14
Vilaür	74	74	74	12
Vilaüt	—	—	47	12
Vilopriu	37	—	—	14

(...) tributava a part. En l'acta d'una reunió de la universitat de Roses celebrada davant el port de mar el 2 de febrer del 1360 (A.H.G., P.C., vol. 233), a on devien assistir la major part dels caps de casa de la població, el notari que redactà el document fa constar el nom i cognom d'un mínim de 80 caps de casa (n'hi ha algun més però no hem pogut llegir-los a causa del mal estat de conservació del paper) i deixa ben clar que aquells assistents citats hi eren *inter alios*. Dels 80 cognoms enregistrats, n'hem trobat 18 que no surten citats al capbreu del 1361. També s'ha de tenir en compte que a més del nucli a l'entorn del monestir i del lloc de la Garriga de Roses, que com ja hem dit, surt recomptat a part. A l'Arxiu de la Corona d'Aragó de Barcelona, sèrie Monacals-Hisenda, Pergamins de Santa Maria de Roses se citen altres petits nuclis habitats dins el terme: Vilardecans, pergami núm. 22, a. 1429; Fàbregues (en una lletra posterior es fa constar que el lloc de Fàbregues era situat al mas Buscà) Id., a. 1430; Puig Llobatò, núm. 31, a. 1430.

11. El lloc de "Sacharesis", del nom del qual ignorem la traducció al català actual, era situat en la rodalia de Camallera, però actualment s'ha perdut la memòria del seu nom i de la seva ubicació exacta. Ja és esmentat en un document del 1274 pel qual l'abat de Sant Pere de Rodes féu reconeixement al cambrer de l'esmentat cenobi de l'ús de no exigir qüestia, exacció o capitació de Bodiga (actualment Valleta), "Saquaresio", Camallera i d'altres propietats de l'esmentat cambrer (Sevillano Colom, F. *Inventario de pergaminos medievales de monasterios gerundenses*, vol. I. "Catálogos de archivos y bibliotecas", Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Ministerio de Educación Nacional, Madrid, 1953, pàg. 188.

12. Juntament amb el lloc dels Solers.

Atès que de cap dels tres períodes fiscals tenim les dades completes, per calcular el total aproximat de les “persones”, hem sumat totes les del període fiscal 1352-1353 de les poblacions que el tenen, per les que no tenien aquestes dades, hem afegit les del curs següent a la suma anterior i en els casos que ha calgut, per manca de dades dels dos cursos anteriors, hem tingut en compte les del període 1354-1355. Tot i que aquest sistema no seria l'ideal, ja que la suma en alguns casos no correspon al mateix any fiscal, els resultat final de la suma no pot variar gaire, car en els pocs anys de diferència, tres com a màxim, en les poblacions que tenim totes les dades, en general no es produïren grans oscil·lacions interanuals. Fent servir l'esmentat sistema hem obtingut una xifra aproximada de 6.813 “persones” pel total de poblacions sobre les quals tenim dades que serien equivalents a 13.626 habitants o uns 3.406 focs o llars.

El primer que hem de tenir en compte a l'hora de considerar la validesa d'aquestes dades demogràfiques pel que fa al coneixement de la població del conjunt del comtat d'Empúries és la no inclusió de força poblacions de la demarcació, només cal comparar el nombre de llocs de la liquidació d'imposicions personals que puja a 71 poblacions, amb les 107 que s'esmenten en la proposta que els representants del bisbe feren del repartiment de la part de la multa de 2.000 sous que corresponia a les poblacions del comtat i que ja hem vist en l'apartat anterior. La relació de poblacions de les liquidacions és necessàriament incompleta, segurament moltes localitats no volgueren contribuir o bé no estaven obligades a fer-ho i, per tant, no tributaren. No es pot descartar que alguns llocs fessin efectiu el pagament i no quedés enregistrat en el llibre de comptes de l'administrador del comtat pel simple fet que els recaptadors locals lliuraven la comptabilitat en quaderns a part, com de fet hi ha alguns casos determinats, com per exemple Monells, del qual no hem pogut extreure cap dada demogràfica.⁽¹³⁾ Finalment i pel que fa a la mancança de dades d'algunes poblacions, cal apuntar que una petita part de les liquidacions que es feren no s'han pogut llegir o bé s'han llegit parcialment a causa del deficient estat de conservació del document.

La principal població que no figura en aquesta relació és sens dubte la vila de Castelló d'Empúries, capital del comtat, per a la qual l'il·lustre historiador castellaní mossèn Miquel Pujol ha calculat una població de 2.500 habitants en el millor moment de plenitud medieval de la vila que correspondria al primer terç del segle XIV,⁽¹⁴⁾ a mitjan de l'esmentada centúria, època del present estudi, la població de la vila comtal devia ser sensiblement inferior, car ja havia

13. Pel que fa a les dades de Monells, vegeu el que es diu en el resum de les liquidacions d'imposicions personals que hi ha en l'apèndix del final del present treball, on es resumeixen les pàgines 66r i 108r del document original. En la liquidació corresponent a la segona de les pàgines esmentades, per 4 mesos i 18 dies es recapten 888 sous i 1 diner. Segurament una part molt important d'aquesta quantitat provenia d'imposicions sobre la venda de productes, hem de tenir en compte que Monells celebrava en aquella època importants mercats.

14. Compte, A., *Castelló d'Empúries. (El centre històric –Empuriabrava– Parc Natural dels Aiguamolls)*. Ajuntament de Castelló d'Empúries, 1995, pàg. 32.

passat la tongada de fams i de pestes del període 1333-1348 que en molts llocs representaren una disminució de la població d'un 20%, és, doncs, molt versemblant que en els anys 1353-1355 la població castellanina rondés a l'entorn dels 2.000 habitants. Un altre indicatiu per mesurar la importància demogràfica i econòmica de Castelló respecte a la resta de poblacions del comtat és l'aportació de 2.300 sous que havia de fer per indemnitzar el bisbe i el capítol de canonges de Girona, l'any 1353, enfront dels 2.000 sous que havien d'aportar els altres llocs del territori.⁽¹⁵⁾ Tampoc es pot descartar que l'evident desproporció entre el que havien de pagar les dues parts fos a causa del fet que els castellanins fessin un oferiment previ de contribuir amb els 2.300 sous esmentats, o bé que el grau d'implicació dels habitants de Castelló en els fets que calia reparar fos més gran que la de la resta de poblacions de la demarcació.⁽¹⁶⁾

Hi ha, a més, un seguit de localitats del comtat que superen els 30 sous de proposta de participació en les despeses fetes per la part del bisbat sobre les quals no tenim cap dada de la seva liquidació de les impositcions personals. Vegem tot seguit el nom d'aquestes poblacions i la quantitat que els representants de la mitra proposaven que aportessin: l'Armentera 100, Cadaqués 50, Casavells 40, Castell d'Empordà 30, Fortià 30,⁽¹⁷⁾ Garriguella 100, Monells 100, la Tallada 40, Ullastret 100, Vilanova de la Muga 100 i Vulpellac 40. Tenint en compte les proporcions aproximades entre la proposta de cotització i el nombre de persones declarades en les poblacions en què coneixem les dues dades, podem afirmar que qualsevol d'aquests llocs esmentats superava la xifra de 100 persones, però algunes d'aquestes localitats ultrapassaven generosament aquest nombre d'habitants.

Al marge d'aquestes consideracions, hem de tenir en compte que en qualsevol estimació de població feta per motius fiscals, les xifres declarades solen estar sensiblement per sota de les reals, sovint aquesta diferència arriba al 20%.

15. No sempre es devien aplicar els mateixos criteris a l'hora de distribuir les despeses extraordinàries del comtat. L'any 1333 en un repartiment semblant que legalment és descrit com a "donació entre vius", però que a la pràctica devia ser una exacció. La comunitat jueva de Castelló aportà 300.000 sous, mentre que les poblacions del comtat aportaren conjuntament 200.000, dels quals 50.000 corresponien a la vila de Castelló (Pujol i Canelles, M., *Sinagogues medievals de Castelló d'Empúries*. A.I.E.E., vol 24, Figueres, 1991, pàg. 104).

16. Altres indicis que ens aporten dades indirectes sobre la importància de Castelló en la catorzena centúria són la notícia de l'enderroc de 250 cases situades fora del recinte fortificat de la vila per part del comte Joan l'any 1374 amb motiu de la invasió de l'exèrcit de l'infant de Mallorca, procedent del Rosselló territori que en aquells moments estava sota la sobirania del regne de Mallorca (Pella i Forgas, J., *Historia del Ampurdán*, Lluís Tassó i Serra, impressor, Barcelona, 1883, pàgs. 531-532). També és significativa l'afirmació del comte Ponç Hug IV (1277-1313) "...quia nostra villa Castilionis quotidie augmentantur populatioribus..." Compte Freixenet, A. *Castelló d'Empúries. El centre històric, Empuriabrava, els Aiguamolls de l'Empordà*. Ajuntament de Castelló d'Empúries, 1995, pàgs. 31-32.

17. Pel que fa a Fortià, coneixem l'acta d'una reunió de la universitat dels homes celebrada l'any 1340 a la plaça que hi havia davant l'església del lloc a la qual assistiren 55 caps de casa, la major part dels que hi havia al poble, segons el document (A.H.G., P.C., vol. 222, 4 de les kalendes de novembre (29 d'octubre) del 1340). A partir d'aquestes dades es pot calcular una població mínima per a Fortià de 220 habitants que, segurament, era lleugerament superior.

En el cas de les impositcions personals que ens ocupen també s'hi detecten irregularitats. Hi ha poblacions que declaren la mateixa quantitat de persones per tots els anys fiscals. N'hi ha d'altres que presenten unes dades molt diferenciades entre un altre any que en principi semblen difícils de justificar. El cas més flagrant de frau detectat és el de Sant Pere Pescador que en una liquidació del curs fiscal 1353-1354, el recaptador local declara que hi havia a la població 141 persones, pocs dies més tard, el col·lector havia estat cesat i el seu substitut manifesta que a la vila hi havien 165 persones.⁽¹⁸⁾ Són molt poques les poblacions que declaren l'estada d'alguna persona durant una part de l'any i devengaren a l'administrador del comtat la part proporcional al temps que aquestes persones hi sojornaren. En qualsevol cas, per tancar aquestes línies als possibles fraus, cal tenir en compte que en un territori tan petit i fàcil de controlar com el comtat d'Empúries, les quantitats de persones declarades per població si bé podien ser inferiors a les reals, també havien de ser versemblants i, per tant, no massa allunyades de les que efectivament hi havia.

Tenint en compte les 6.800 persones aproximades que consten en les liquidacions d'imposicions personals, calculant un 10 % pels possibles fraus, sumant les 1.000 "persones" equivalents a 2.000 habitants que podia tenir la vila de Castelló en aquells moments i unes 3.685 persones proporcionals de les poblacions de les quals no tenim dades de les liquidacions⁽¹⁹⁾ obtenim una xifra d'un 12.165 "persones" aproximades pel conjunt del territori del comtat que serien l'equivalent a uns 6.082 focs o uns 24.330 habitants.

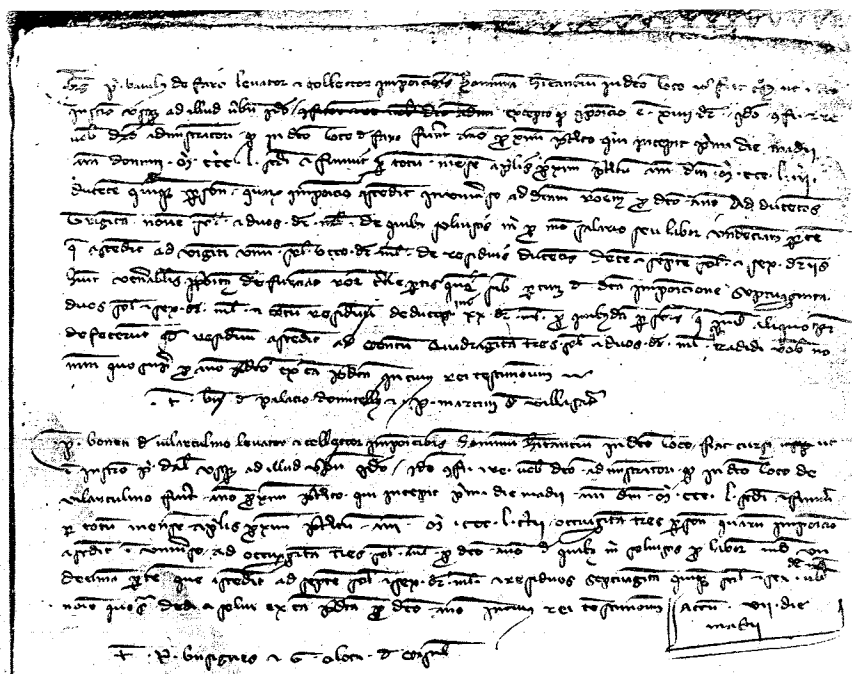
Hem defugit intencionadament de fer un estudi de l'evolució de la població en les diferents poblacions al llarg dels tres anys fiscals, ja que moltes poblacions declararen els tres anys la mateixa quantitat de "persones", com si es tractés d'un capmàs preestablert i és poc creïble que no s'enregistrés cap canvi al llarg del trienni. D'altres vegades els canvis del nombre de "persones" d'un any per l'altre en una mateixa població arriben a ser superiors al 20% i, per tant, aquestes xifres d'evolució són sospitoses de no ser del tot exactes.

LA DENSITAT DE POBLACIÓ

És difícil fer una aproximació al nombre d'habitants per quilòmetre quadrat del territori emporità en l'època estudiada. En primer lloc cal tenir en compte que els límits del comtat podien variar amb una certa freqüència a causa de conflictes fronterers amb els senyors territorials veïns, algunes parts del comtat sabem

18. Vegeu al resum del document original que hi ha al final del treball les cotes corresponents a les pàgines 74v i 75r.

19. Tenim dades de liquidacions d'imposicions personals de 71 poblacions. La proposta de repartiment de despeses per part dels representants del bisbe esmenta 107 llocs. Per calcular en nombre de persones dels nuclis habitats que falten, hem tingut en compte la proporció del nombre de poblacions i habitants dels llocs sobre els quals sí tenim dades. Ja hem vist per altra banda que algunes de les localitats sobre les quals no posseïm dades comptaven amb un nombre considerable d'habitants

Text de les liquidacions personals dels pobles d'El Far i Vilartolí corresponents al període fiscal 1352-1353 (Arxiu històric de Girona, Protocols de Castelló d'Empúries, volum 435, pàg. 49r).

que estigueren empenyorades més d'una vegada al llarg del segle XIV. A més qualsevol llistat de poblacions que hem tingut ocasió de consultar és incomplet. Malgrat aquestes limitacions i acceptant els 24.330 habitants que proposem nosaltres i els 873,72 quilòmetres quadrats que calcula pel territori del comtat el senyor Antonio Sánchez,⁽²⁰⁾ es poden calcular uns 27,84 habitants per quilòmetre quadrat, aquesta xifra és, evidentment, més orientativa que exacta.

Pel que fa a la densitat de població per subsectors del comtat o per nuclis tampoc és sempre fàcil de fer una estimació. Al marge del repetit argument de les dades incompletes, cal tenir en compte que en principi els límits territorials de cada municipi, o parròquia actuals han variat molt poc des d'aleshores, però sempre ens quedarà el dubte sobre la inclusió o no inclusió de determinats veïnats o llogarrets dins del recompte que es féu amb motiu de les liquidacions d'imposicions personals conservats o bé si aquests petits nuclis de població tenien personalitat jurídica pròpia i no ens ha pervingut l'àpoca de la liquidació. Tot i el risc de cometre alguns errors, ens hem atrevit a confeccionar el següent llistat dels termes municipals actuals en els que consten els llocs dels quals tenim notícia del nombre de "persones". Advertim que en els casos en què no hi ha dades del cap de municipi actual, o bé no formava part del comtat, hem posat el nom entre parèntesi.

20. Sánchez González, A. *El archivo condal de Ampurias. Historia, organización y descripción de sus fondos*. Columna-Pont de Pedra, Girona, 1993, pàg. 21.

DENSITATS DE POBLACIÓ PER MUNICIPIS ACTUALS

Municipis actuals	"Persones"	km ²	"Persones" per km ²
Banyuls de la Marenda;	500	42,43	11,7
Belcaire;	89	13,5	6,7
Cervera de la Marenda;	27	7,3	3,69
Colomers;	115	4,3	26,7
Empúries; ⁽²¹⁾	113	16,41	6,8
Espolla; ⁽²²⁾	149	43,09	3,45
Far d'Empordà, el;	205	9,08	22,5
(Figueres):			
Sant Pau de la Calçada;	20	—	—
Garrigàs;	77		
Arenys d'Empordà;	69		
Ermadàs;	30	295	19,49
Tonyà;	69		15,3
Vilajoan;	<u>50</u>		
	295		
Garrigoles i les Olives;	94	9,5	10,2
Jafre;	98	6,72	14,5
Llançà;	278	28,01	9,9
Marzà;	124	8,51	14,5
Palau Santa Eulàlia:	32		
Palau Sardiaca;	<u>43</u>		
	75	75	8,62
Palau-saverdera;	197	16,9	8,7
Pau:	91		12,6
Vilaüti;	<u>47</u>		
	138	138	10,44
(Port de la Selva):			13,21
Sant Pere de Rodes;	85		
Santa Creu de Rodes;	106	279	41,3
La Vall de St. Pere de Rodes;	<u>88</u>		6,7
	279		
(Portvendres):			
Cosprons;	60	—	—
Rabós:	100		
Delfià;	33	361	45,06
Sant Quirc de Colera; ⁽²³⁾	<u>228</u>		8,01
	361		
Riumors;	139	6,46	21,6
Roses:	579		
Garriga de Roses, la;	<u>57</u>		
	636	636	45,87
			13,86

21. Hem atribuït al terme d'Empúries l'extensió de l'actual terme municipal de l'Escala.

22. El lloc de Sant Genís d'Esprac de l'actual terme d'Espolla figura en els documents originals recomptat amb Sant Quirc de Colera.

23. A part de la inclusió en la liquidació d'imposicions del lloc de Sant Genís d'Esprac que actualment és del terme d'Espolla dins de la de Sant Quirc de Colera, tenim el dubte si el que actualment són termes municipals de Colera i Porbou havien estat inclosos dins la liquidació de Sant Quirc, car sabem que aquests territoris formaven part del domini territorial del monestir de Colera.

Sant Climent Sescebes:	123	219	24,6	8,9
Vilartolí i el Soler;	<u>96</u>			
	219			
Sant Jordi Desvalls:	95	126	11,7	10,7
Diana i Sant Mateu;	<u>31</u>			
	126			
Sant Mori;		48	7,44	6,45
Sant Pere Pescador;		161	17,8	9,04
Saus:	52			
Camallera;	32	92	11,63	7,91
"Sacharesis";	<u>8</u>			
	92			
Selva de Mar, la;		290	7,08	40,96
(Serra d'Aro):				
Sant Iscle;		60	—	—
Siurana		180	10,5	17,14
(Tallada, la):				
Canet de Verges;	51			
Maranyà;	61	—	—	—
Tor;	<u>71</u>			
	183			
Torroella de Fluvià: ⁽²⁴⁾	150			
Guàrdia, la;	19	259	16,73	15,48
Vilacolum;	<u>90</u>			
	259			
(Ventalló):				
Montiró;	26			
Pelacalç;	36	—	—	—
Valveralla;	<u>30</u>			
	96			
Verges;		579	9,06	63,9
Viladamat:	114			
Palau Borrel;	41	196	11,9	16,47
Sant Feliu de la Garriga;	<u>41</u>			
	196			
(Vilajuïga):				
Canelles;	37	—	—	—
Vilamacolum;		52	5,49	9,47
Vilamalla;		153	8,66	17,6
(Vilanova de la Muga):				
Estanyol;	30	—	—	—
Montmajor;	<u>10</u>			
	40			
Vila-sacra;		150	6,19	24,2
Vilaür;		74	5,56	13,3
Vilopriu:	37			
Gaüses;	58			
Pins;	12			
Valldavià;	<u>37</u>	144	16,44	8,7
	144			

24. Sant Tomàs de Fluvià i Palol de Fluvià, de l'actual terme de Torroella varen liquidar conjuntament amb Sant Miquel de Fluvià i Vilarrobau i, per tant, no podem desglossar-ne el nombre de persones que tenia cadascun, en qualsevol cas no sembla que cap d'aquestes dues poblacions tingués un nombre massa important de persones.

Les zones més poblades dins el territori del comtat se situaven a l'entorn dels grans rius de la plana: la Muga, el Fluvià i el Ter; i en la zona litoral i prelitoral a on se trobaven les principals poblacions: Castelló que voltava els 2.000 habitants; Banyuls de la Marenda, Roses i Verges passaven dels 1.000, els dos primers, importants centres marítims i pesquers, pel que fa a Verges sabem que comptava amb importants molins. També a la zona litoral hi havia dues poblacions que passaven dels 500: la Selva de Mar i Llançà. Tots els nuclis que superaven els 300 habitants, que per les dades demogràfiques d'aleshores podien tenir una importància relativa (hem de recordar que hi ha alguns pobles sobre els quals no tenim dades i que, per tant, alguna d'aquestes conclusions poden ser parcialment revisables) també se situaven a la plana. Els llocs de població inferior als 300 habitants estaven ja repartits d'una manera més uniforme dintre del territori del comtat. El nombre més baix de poblacions i les densitats més minses se situen a la zona dels dos vessants de l'Albera.

Ja hem vist que la densitat mitjana del conjunt de les poblacions sobre les quals tenim dades demogràfiques completes és d'uns 28⁽²⁵⁾ habitants per km², xifra que devia ser superior a la del conjunt de Catalunya que una dècada més tard⁽²⁶⁾ i en un moment demogràfic més advers, presentava un índex d'uns 13 habitants per km² que en el període 1352-1355 devien ser lleugerament superiors però que no podem avaluar.

Les dades que aquí hem recollit sobre el comtat d'Empúries en els anys 1352 i 1355, es feren en un moment de recessió demogràfica després de les fams i pestes del període 1333 al 1348, que tradicionalment s'havia dit que havien ocasionat la pèrdua de la meitat de la població de Catalunya, actualment s'ha demostrat que la davallada fou aproximadament d'un 20% dels habitants.

La tendència posterior en el que restava d'edat mitjana fou d'una baixada molt pronunciada. Contrastant les dades de les liquidacions d'imposicions personals dels anys 1352-1355 del comtat d'Empúries i les del fogatge del 1497, en les poblacions que tenim dades dels dos recomptes, la disminució enregistrada en el segon respecte el primer fou gairebé d'un 60%.

25. En aquest recompte no hem inclòs la vila de Castelló, per manca de dades específiques. Si, com ja hem dit, calculem una mitjana de 2.000 habitants per la vila comtal, la densitat seria d'unes 23,9 persones per km², uns 48 habitants, la mitjana total del comtat només augmentaria dues dècimes.

26. El primer fogatge general conservat actualment a Catalunya fou fet entre els anys 1365 i 1370 i dona la xifra de 104.069 focs que amb una mitjana de 4,5 habitants que tradicionalment s'accepta com a vàlida donaria la xifra d'uns 468.000 habitants, actualment es prefereix aplicar l'indicatiu de 4 persones per foc i, per tant, donaria l'esmentat fogatge uns 416.000 focs que com ja hem dit deu anys abans en devien ser alguns més.

NOTÍCIES SOBRE LA JURISDICCIO DE LES DIFERENTS POBLACIONS DEL COMTAT

De la mateixa manera que a la resta de Catalunya hi havia unes poblacions sobre les quals el rei tenia plena jurisdicció, i n'hi havia d'altres que estaven sotmeses en major o menor grau al domini de barons, tot i respectant l'autoritat superior del monarca, al comtat d'Empúries hi hagué unes poblacions sota el domini directe dels comtes i unes altres en què una part de la senyoria pertanyia a membres de la petita noblesa i institucions eclesiàstiques. En aquests darrers llocs, el nivell de jurisdicció exercit pels barons variava. En els llocs de barons on regia el que s'anomenava "mer imperi" o alta justícia que implicava el poder exercir justícia en casos de delictes greus en els quals es podia aplicar fins i tot la pena de mort o de mutilació de membres i tenien dret a aixecar forques i costells. En els llocs on els barons eren titulars del "mixt imperi" o baixa justícia, podien tenir cort de justícia amb escrivà, nomenar batlles, jutges, saigs, nuncis i corredors; jutjar delictes lleus, capturar els culpables de delictes greus i lliurar-los a les autoritats competents i donar permís a les universitats per reunir-se, etc. En les baronies en què la jurisdicció era completa era anomenada "mer i mixt imperi".

Paral·lelament a les dades d'interès demogràfic, les èpoques de liquidacions personals que hem repassat, també ens ofereixen notícies d'interès per conèixer quines eren les poblacions del territori emporità que estaven sotmeses a la jurisdicció directa dels comtes i quines eren les que la senyoria inferior era ostentada per barons o per institucions eclesiàstiques. Aquestes dades les podem conèixer gràcies al fet que els llocs que depenien directament del comte, aquest s'adjudicava íntegrament l'import del que s'havia recaptat per les imposicions (llevat de l'onzena part del total recaptat que corresponia al recaptador local en concepte de salari), mentre que les localitats que tenien un senyor mitjà, a aquest personatge o càrrec eclesiàstic li pertocava una tercera part del total recaptat. En aquest segon cas se sol fer constar el titular de la senyoria local. Malauradament aquests documents no ens aclareixen quin era el nivell de jurisdicció dels barons sobre els llocs en que exerciren senyoria.⁽²⁷⁾

A partir d'aquestes èpoques hem pogut establir quins eren els barons o dignataris de l'Església que ostentaren la senyoria dels llocs que no depenien directament de comte i confeccionar el llistat següent:

27. El grau de jurisdicció dels barons sobre les seves senyories va ser objecte de litigis entre els comtes d'Empúries i els titulars de les baronies, sobretot els monestirs. Vegeu, per exemple M. Josepa Arnall, *Vila-sacra sota la influència de Sant Pere de Rodes*. A.I.E.E., vol. 17. Figueres, 1984, pàgs. 99-101, on se citen diversos contenciosos durant els segles XIII i XIV, entre els abats i els comtes sobre la jurisdicció civil i criminal de diferents pobles sobre els quals el monestir era el titular de la senyoria. Pel que fa al monestir de Sant Quir de Colera, vegeu l'article signat per Joan Badia i M. Lluïsa Ramos al volum IX de Catalunya romànica. Edicions Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1990, pàgs. 760-761, on es parla de concessions, concòrdies i litigis per qüestions de senyories entre els comtes d'Empúries i el monestir en els mateixos segles.

JURISDICCIONS AL COMTAT D'EMPÚRIES A MITJANS DEL SEGLE XIV

- Poblacions sota jurisdicció exclusiva dels Comtes d'Empúries.
- Poblacions de jurisdicció mixta Comte d'Empúries/ Institucions Eclesiàstiques.
- Poblacions sota jurisdicció: mixta comte d'Empúries/ Barons laics

Relació de poblacions del comtat d'Empúries sota jurisdicció senyorial en el període 1352-1355

Població	Titular de la senyoria
Arenys d'Empordà	Guillem de Palol
Camallera	Cambrer de Sant Pere Rodes
Canelles	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Canet de Verges	Bernat de Camós
Cervera de la Marenda	Hereus de Guillem de Pau
Colomers	Abat de Santa Maria d'Amer
Cosprons	Comanador de Sant Joan de Cotlliure
Delfià	Abat de Santa Maria de Vilabertran
Diana	Comanador de Sant Joan de Jerusalem ⁽²⁸⁾
Estanyol	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Far, el	Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Rodes
Garriga de Roses, la	Berenguer de Fortià
Jafre	"senyor del lloc" ⁽²⁹⁾
Llançà	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Marzà	Abat de Sant Pere de Rodes
Palol de Fluvià	Abat de Sant Miquel de Fluvià
Palau Sardiaca	Ardiaca senyor del lloc
Palau-saverdera	Sibil·la de Palau
Pau	Bernat de Pau
Pelacalç	Pere Otger i Pere Segumi
Rabós	Cambrer de Sant Quirc de Colera
Riumors	Guillem Alió
"Sacharesis"	Cambrer de Sant Pere de Rodes
Sant Genís Desprac	Abat de Sant Quirc de Colera
Sant Jordi Desvalls	Comanador de l'Hospital
Sant Mateu	Comanador de l'Hospital ⁽³⁰⁾
Sant Miquel de Fluvià	Abat de Sant Miquel de Fluvià
Sant Mori	Senyora de Creixell
Sant Pere de Rodes	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Sant Pere Pescador	Francesc de Caramany
Sant Quirc de Colera	Abat de Sant Quirc de Colera
Santa Creu de Rodes	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Saus	Abat de Sant Miquel de Fluvià
Selva de Mar, la	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Tonyà	Abat de Santa Maria de Roses
Vall de Sant Pere de Rodes, la	Cellerer de Sant Pere de Rodes
Viladamat	Paborde de Viladamat del monestir de St. P. de Rodes
Vilamacolum	Capítol de canonges de la catedral de Girona
Vilamalla	Francesc de Fontcoberta
Vila-robau	Abat de Sant Miquel de Fluvià
Vila-sacra	Abat de Sant Pere de Rodes
Vilaür	Francesca de Begur
Vilaüt	"Venerable senyora de Vilaüt"

28. El document no especifica de quina comanda, segurament era de Sant Llorenç de les Arenes.

29. És possible que es tractés d'un personatge anomenat Berenguer de Jafre, documentat els anys 1348 i 1362 (Catalunya Romànica, Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1989, vol. VIII, pàg. 59, article signat per Joan Badia i Homs i Jordi Bolós i Masclans)

30. Pel que fa a Sant Jordi Desvalls i Sant Mateu es pot aplicar el mateix que hem dit sobre Diana en la nota núm. 28.

Segons aquesta relació que acabem de repassar hi havia al comtat 43 nuclis de població sobre un total de 75 sobre els quals tenim documentació que estaven sotmesos a règim senyorial i 32 que estaven sota la jurisdicció directa dels comtes. Dins aquest segon grup hi havia les viles més importants del territori: Castelló d'Empúries, Banyuls, Monells i Verges; Roses la segona o tercera vila en importància de la demarcació era de senyoria compartida entre els comtes i el monestir de Santa Maria de Roses.⁽³¹⁾ Pel que fa a la resta de poblacions de menor importància del comtat ja són indistintament sota el domini directe dels comtes o dels senyors jurisdiccionals locals.

Les baronies locals sobre les quals els laics tenien jurisdicció eren 14, mentre les que estaven en mans d'institucions eclesiàstiques eren 29, de les quals el monestir de Sant Pere de Rodes n'agabellava 19 repartits entre els diferents càrrecs i dependències del cenobi. Cal destacar que mentre els eclesiàstic sovint tenien més d'una població sota la seva jurisdicció, tots els barons laics documentats només en tenien una.

Sigles:

A.H.G., P.C. Arxiu Històric de Girona, Protocols de Castelló d'Empúries

A.D.G. Arxiu Diocesà de Girona

A.I.E.E. Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos

APÈNDIX

Resum de les liquidacions d'impostos personals de les diferents poblacions del comtat d'Empúries a l'administrador general del comte efectuades en el període de 1352-1355 (Arxiu Històric de Girona, protocols notariais de Castelló d'Empúries, vol. 435)

PERÍODE FISCAL 1352-1353

(pàg. 47v) RABÓS (força esmenat i borrós). El recaptador local és el cambrer del monestir de Sant Quirç de Colera qui ostentava, a més, la senyoria jurisdiccional del lloc. Cada home de la població havia de cotitzar 14 diners. Hi havia 100 homes. El total recaptat havia de ser de 116 sous i 8 diners. Un terç d'aquesta quantitat pertocava a l'esmentat cambrer com a senyor del poble per la qual cosa només hagué de liquidar a les arques comtals 78 sous.

31. Pujol Hamelink, M., *La vila de Roses (segles XIV-XVI)*. Brau Edicions-Ajuntament de Roses, Roses 1997, pàg. 35. Aquest autor esmenta un estudi més ampli sobre el tema de la doble jurisdicció d'Hug Palol i Miquel titulat *Jurisdiccions i privilegis a la vila de Roses: orígens de la jurisdicció compartida. Segles X al XVI. Estudi dels documents*. Universitat Autònoma de Barcelona. Treball de Recerca, Barcelona, 1989.

(48r) SANT FELIU DE LA GARRIGA. 12 diners per persona. Hi havia 41 persones. Per aquest concepte es recapten 41 sous. A més s'havien de liquidar 18 diners de la imposició del pa i 6 sous per la del vi. El cobrador dedueix 3 sous i 9 diners corresponents al seu salari. El total que hagué de liquidar a l'administrador del comtat fou de 43 sous i 9 diners.

PALAU BORRELL. 12 diners per persona. Hi havia 44 persones. Es recapten 44 sous per imposicions personals, 18 diners per la imposició del pa i 8 sous i 8 diners per la del vi. Es dedueixen 4 sous i 10 diners per la feina del recaptador. El total ingressat a l'erari comtal fou de 48 sous i 8 diners.

(48v) VILACOLUM. 12 diners per persona. Hi havia 90 persones es recapten 90 sous. El recaptador es reserva l'onzena part que li pertocava i que en aquest cas eren 8 sous i 2 diners i liquida a l'administrador general del comtat 81 sous i 10 diners.

GARRIGÀS. 12 diners per persona en els primers quatre mesos del període fiscal hi havia 87 persones, en els vuit mesos restants n'hi havia 77. La mitjana d'aquest recompte dóna una recaptació de 80 sous i 4 diners. Un cop deduït el salari del recaptador que pujava a 7 sous, liquida al tresor comtal 73 sous i 4 diners.

(49r) EL FAR. 14 diners per persona. Hi havia 205 persones. Es recapten 239 sous i 2 diners. Deduïda l'onzena part del salari del recaptador que pujava a 21 sous i 8 diners. Dels restants 217 sous i 6 diners, 72 sous i 6 diners corresponien al paborde de Fortià. Els restants 143 sous i 2 diners foren lliurats a l'administrador del comtat.

VILARTOLÍ. 12 diners per persona. Hi havia 83 persones. Es recapten 83 sous. Restada l'onzena part corresponent al salari del recaptador local que pujava a 7 sous i 6 diners, s'abonen a l'erari comtal 75 sous i 6 diners.

SANT MORI. 12 diners per persona. Hi havia 48 persones. Són recaptats 48 sous. Els emoluments del recaptador foren de 4 sous i 4 diners. Dels 48 sous restants, un terç que pujava a 14 sous i 6 diners corresponia a la senyora del castell de la població. La resta, 29 sous i 2 diners foren per al fisc comtal.

RIUMORS. 12 diners per persona. Es recompten 139 persones (49v). Són recaptats 139 sous. L'onzena part, 12 sous i 8 diners, corresponia al cobrador local. Dels 126 sous i 4 diners restants, una tercera part, 41 sous i 1 diner corresponia a Guillem Alió, baró del poble. Els altres 84 sous i 3 diners foren lliurats a l'administrador del comte.

ARENYS D'EMPORDÀ. 12 diners per persona. Es declaren 69 persones. El total col·lectat fou de 69 sous. Els emoluments del recaptador pujaren a 6 sous i 3 diners. De la resta, un terç, 20 sous i 10 diners, pertocava a Guillem de Palol, senyor inferior del lloc. L'administrador del comtat percebé 41 sous i 11 diners.

JAFRE. 98 persones. No especifica detalls. El recaptador fa constar que dedueix el terç del senyor del lloc i el seu salari que era l'onzena part a més inclou en la liquidació l'import de la liquidació de la imposició de la carn. El total pagat a l'administrador del comtat fou de 85 sous i 10 diners.

PALAU SARDIACA. 1 sou per persona. Hi havia 46 persones. (50v) Un cop deduïda la tercera part que corresponia a l'ardiaca que en aquells moments ostentava la senyoria del lloc i l'onzena part del recaptador, foren lliurats a l'administrador del comtat 25 sous i 4 diners.

CERVERA DE LA MARENDA. 1 sou per persona. Hi havia 27 persones. Es recapten 27 sous dels quals un terç és pels hereus de Guillem de Pau i l'onzena part, 2 sous i 5 diners és per al recaptador. No consta la xifra total a liquidar.

PINS. 1 sou per persona. 12 persones. Es recaptaren 12 sous. El col·lector liquida a més 7 sous per la imposició del vi i es dedueix el seu salari. El total liquidat a l'administrador general del comtat fou de 18 sous.

GARRIGOLES I LES OLIVES. 1 sou per persona. Es recompten 94 persones. El recaptador liquida a més la imposició del pa i del vi que pugen a 31 sous i dedueix 11 sous pels seus serveis. El total recaptat per l'administrador del comtat és de 112 sous i 8 diners.

(50v) **CAMALLERA I "SACHARESIO".** 14 diners per persona. Fra Jaume de Palol, cambrer de Sant Pere de Rodes declara que a Camallera hi havia 32 homes i a "Sacharesio" 8. El total recaptat pujava a 46 sous i 8 diners. Una vegada deduïda la tercera part que corresponia a l'esmentada cambreria, el cambrer liquida a l'administrador del comtat 31 sous i 2 diners.

COLOMERS. 14 diners per persona. Hi havia 115 persones. Només es fa constar que del total recaptat un terç pertocava al monestir d'Amer com a senyor jurisdiccional del lloc. El total col·lectat per l'administrador general del comtat fou de 81 sous i 6 diners.

SANT MIQUEL DE FLUVIÀ, PALOL DE FLUVIÀ I VILA-ROBAU. No consta el nombre de persones ni el que pagaven per persona. El recaptador fa constar que lliura juntament amb els diners de la liquidació tres quaderns de paper amb els comptes. Un terç de la recaptació pertanyia a l'abat de Sant Miquel de Fluvià. El total abonat a l'administració del comtat fou de 218 sous i 1 diner. (La població total dels tres pobles havia d'oscil·lar entre les 280 i les 327 persones).

MARANYÀ (borrós). Hi havia 61 persones. El recaptador local liquida al recaptador del comtat 57 sous i 8 diners.

(52r) **BELLCAIRE.** Hi havia 89 persones. El col·lector liquida conjuntament a la imposició per persona, les que gravaven les carns i el vi. Lliura a l'administrador un quadern amb els comptes i la quantitat de 159 sous i 4 diners, de la qual havia deduït prèviament el seu salari.

MARZÀ (borrós). 14 diners per persona. Es declaren 124 persones (52v). Un terç de la recaptació pertanyia a l'abat de Sant Pere de Rodes. Un cop descomptat el salari del recaptador (l'onzena part), aquest personatge liquida a l'administrador del comtat 87 sous.

VILADAMAT. 14 diners per persona. Es recompten 114 persones. La recaptació pujà a 133 sous. El recaptador es reservà l'onzena part i un terç corresponia al paborde de Viladamat. Els 80 sous i 8 diners restants anaren destinats a les arques comtals.

SIURANA. 12 diners per persona. Es fan tres recomptes quadrimestrals al llarg de l'any fiscal, en el primer es troben 186 persones, en el segon 176 i en el darrer 179. El recaptador fa una mitjana, dedueix el seu salari i liquida a l'administrador del comtat 158 sous (en el manuscrit diu 258, sens dubte per error).

(53r) **ROSES.** 15 diners per persona. Hi havia 579 persones. El col·lector aplega 542 sous i 10 diners per la part corresponent a nou mesos de la imposició personal. Després d'haver deduït 49 sous i 4 diners del seu salari, el recaptador lliura a l'administrador del comtat per aquest concepte 493 sous i 4 diners. A més es recaptaren 14 lliures (=280 sous), 2 sous i 2 diners per diferents conceptes que constaven en un quadern de paper lliurat a l'administrador general del comtat, d'aquesta darrera quantitat foren deduïts 37 sous i 2 diners pels emoluments del recaptador.

(53v) **LLANÇÀ.** 14 diners per persona. Es comptabilitzen 278 persones. El total recaptat fou de 324 sous i 4 diners. El salari del col·lector va ser 28 sous i 4 diners. De la resta, un terç corresponia al monestir de Sant Pere de Rodes i pujava a 98 sous i 4 diners. Els restants 146 sous i 8 diners eren per a les arques comtals.

SANT CLIMENT SESCEBES. 12 diners per persona. Hi havia 123 persones. A l'hora de liquidar a l'administrador del comtat ultra els 123 sous que corresponien a

les 123 persones, el recaptador local paga a més 2 sous i 4 diners per la part proporcional a 7 persones més que figuraven en un primer recompte fet a l'inici del període fiscal i que en el moment de fer la liquidació ja no hi eren. Un cop deduïda l'onzena part del recaptador, el total liquidat fou de 113 sous i 3 diners.

(54r) ESTANYOL. 14 diners per persona. Es recomptaren 30 persones. El total recaptat fou de 35 sous. Un cop deduït el salari del recaptador i la tercera part que corresponia al monestir de Sant Pere de Rodes, restaren 21 sous i 2 diners per a les arque comtals.

SANT JORDI DESVALLS, SANT MATEU I MONTNEGRE. 12 diners per persona. A Sant Jordi hi havia 95 persones; Sant Mateu i Diana tenien conjuntament 31 persones. Juntament amb aquesta imposició, es recapten també les que gravaven les carns i el vi. Un cop deduït el salari del recaptador i el terç que corresponia al prior "Catalonis" (deu referir-se al nom propi del prior, en les liquidacions d'anys successius consta que el perceptor és un prior de l'orde de l'Hospital, en aquest cas és possible que sigui el de Sant Llorenç de les Arenes), el total devengat a l'administrador del comtat fou de 116 sous i 4 diners.

VALL DE BANYULS DE LA MARENDA I COSPRONS (en part borrós i il·legible). El batlle de la vall (54v) liquida 500 sous en diversos terminis en concepte d'imposicions personals; no dóna detalls del nombre de persones, del que cotitzava cadascuna, ni del salari del col·lector. També consta la recaptació de 40 sous melgoresos per aquesta mateixa imposició del lloc de Cosprons, d'aquesta quantitat havia estat deduït el terç corresponent al comanador de Sant Joan de Jerusalem (de Cotlliure).

TOR (molt borrós en part). 13 diners per persona. Es recomptaren 62 persones. A més es recapta la imposició que gravava la moltura de grans (55r). El total a liquidar a l'administrador general del comtat una vegada s'havia descomptat el salari del recaptador local fou de 73 sous, 2 diners i òbol.

VILAÛT (en part borrós) (55v). 12 diners per persona. Es comptabilitzaren 47 persones. Un terç de la recaptació corresponia al senyor del lloc. Un cop descomptat aquest terç i el salari del recaptador el total a liquidar a les arque comtals fou de 28 sous i 6 diners.

LA SELVA DE MAR. 14 diners per persona. Es declaren 290 persones. Una vegada descomptat el sou del col·lector que pujava a 23 sous i 2 diners i els 77 sous i 4 diners que corresponien al senyor del lloc, el total recaptat fou de 255 sous i 6 diners.

(56r) ESPOLLA. 12 diners per persona. En un primer recompte es comptabilitzen 149 persones, en un altre fet posteriorment hi havia 9 persones menys. Un cop deduïts 3 sous pels 9 absents i 13 sous i 6 diners pel salari del recaptador, el total lliurat a l'administrador del comtat fou de 132 sous i 6 diners.

(57r) VILAMACOLUM. 12 diners per persona. Es declaren 52 persones. El total recaptat fou de 52 sous, dels quals un terç, 17 sous i 4 diners pertocava al capítol de canonges de la catedral de Girona i els 34 sous i 8 diners restants a les arque comtals.

LA VALL DE SANT PERE DE RODES. 14 diners per persona. En un primer recompte es troben 90 persones, però en un altre fet després hi havia 4 persones menys. Segons el primer escrutini s'havien de pagar 105 sous, però es descomptà la diferència proporcional de la xifra del segon que pujà a 2 sous i 11 diners. També es deduïren 9 sous i 4 diners segurament pel salari del recaptador. De la resta, una tercera part, 30 sous i 11 diners corresponia al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes. El total ingressat a la hisenda comtal fou de 60 sous i 10 diners.

VERGES (57V). 11 diners per persona. Es cotitza per la imposició personal corresponent a un període de tretze mesos i quatre dies. No s'especifica el nombre d'homes, però sí que es recaptin 632 sous i 11 diners (la qual cosa permet de calcular uns 579 homes), s'especifica que en la captació s'han inclòs els masos de Solers que són del terme del castell de Verges. Un cop deduït el salari del recaptador, 57 sous i 6 diners, el total lliurat a les arque comtals pujà a 575 sous i 5 diners.

(58R) EMPÚRIES. 12 diners per persona. Hi havia 133 persones. Es recaptaren 133 sous. Els emoluments del col·lector foren de 10 sous i 3 diners. El total reportat a l'administrador del comtat pujà a 102 sous i 9 diners.

CANELLES (avui despoblat del terme de Vilajuïga) (molt borrós). 14 diners per persona. Hi devia haver entre 30 i 40 persones (només es pot llegir trenta en xifres romanes). En la part legible s'esmenta el cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes, és possible que li pertoqués un terç de la recaptació.

(58v) PALAU DE SANTA EULÀLIA. 12 diners per persona. Són recomptades 32 persones. Es col·lecten 32 sous, dels quals 2 sous i 10 diners són pel recaptador. Els 29 sous i 2 diners restants foren lliurats a l'administrador del comtat.

TORROELLA DE FLUVIÀ. 14 diners per persona. Es declaren 150 persones. El total recaptat pujà a 180 sous i 10 diners. Deduïda la part del recaptador que pujava a 16 sous i 5 diners, restaren 164 sous i 5 diners per a les arque comtals.

VILAMALLA. 12 diners per persona. Hi havia 153 persones. A més és liquiden 40 sous per raó de les impositcions de la carn i el vi de la població. Per tot plegat es recaptaren 193 sous. D'aquesta quantitat es deduï el terç que corresponia al venerable Francesc de Fontcoberta, senyor inferior del lloc i que pujava a 58 sous i 6 diners, i a més el salari del col·lector que era de 17 sous i 6 diners. El total liquidat a l'administrador del comtat fou de 117 sous.

VALLDAVIÀ (molt borrós). Només es pot llegir que hi havia 37 persones.

(63v) SANT TOMÀS DE FLUVIÀ. 12 diners per persona. Es declaren 41 persones. Segons el manuscrit, es recaptaren per aquest concepte 48 sous, però no surten els comptes, car el període fiscal és el normal d'un any just i el recaptat havien de ser 41 sous que devia ser la xifra real car la suma del salari de recaptador, 3 sous i 7 diners i el total reportat a les arque comtals, 37 sous i 5 diners pujava a 41 sous.

SANT ISCLE. 12 diners per persona. Hi havia 60 persones. (La resta és il·legible).

(64r) PAU. 14 diners per persona. Es declaren 91 persones. Foren recaptats 106 sous i 2 diners. El recaptador dedueix 9 sous i 6 diners per al seu salari, i 2 sous i 3 diners per la part proporcional de 9 persones que figuraven en un primer recompte i que no hi eren en el darrer. A més a més un terç de la captació pertocava a Bernat de Pau, senyor inferior del lloc. El total ingressat a la hisenda comtal fou de 62 sous i 2 diners.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (64V) (molt borrós). Un lloc del qual no hem pogut llegir ni el nom, ni el nombre de persones, ni el que tributava cada persona, liquida a les arque comtals 238 sous i 8 diners, en aquesta quantitat anava inclosa la liquidació de les impositcions de la carn, el vi i el pa.

SANT PERE PESCADOR. 16 diners per persona. Foren recomptades 161 persones. Pel període fiscal d'un any i mig es recaptaren 282 sous. D'aquesta quantitat es deduïren 25 sous i 7 diners pels emoluments del recaptador, 85 sous corresponien a Francesc de Caramany com a senyor inferior del lloc. Els 171 sous restants anaren destinats a les arque comtals.

(65v) POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (molt borrós al començament). Una població de nom il·legible cotitza 12 diners per persona (66r). Hi havia 68 persones.

Es recaptaren 68 sous. El salari del recaptador pujà a 6 sous i 2 diners. Un terç de la recaptació, 20 sous i 7 diners, pertocava a Ramon ça Clota com a paborde del lloc. Els 41 sous i 3 diners restants passaren a les arque comtals.

SAUS. 12 diners per persona. Es declaren 52 persones i es recapten 52 sous. El recaptador es reserva 4 sous i 8 diners en concepte de salari. Un terç de la recaptació, 15 sous i 9 diners, corresponia a l'abat de Sant Miquel de Fluvià. El total liquidat a l'administrador general del comtat fou de 31 sous i 6 diners.

MONELLS (borrós). El recaptador local era el mateix batlle del comte. El total col·lectat fou de 604 sous, 1 diner i òbol.

PERÍODE FISCAL 1353-1354

RIUMORS. 12 diners per persona. Foren recomptades 120 persones. El salari del recaptador fou d'11 sous. Un terç de la recaptació corresponia al senyor del lloc, Guillem Alió, i pujava a 36 sous i 4 diners. Els restants 72 sous i 8 diners passaren a les arque comtals.

VILARTOLÍ. 12 diners per persona. Hi havia 89 persones. Es col·lectaren 89 sous. Un cop descomptats els 8 sous corresponents als emoluments del recaptador, els 81 sous restants foren ingressats a la hisenda comtal.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (probablement Camallera) (molt borrós). S'esmenta el cambrer de Sant Pere de Rodes (70R), personatge a qui corresponia un terç de la recaptació. El total cobrat per l'administrador del comtat va ser de 31 sous i 4 diners.

BELLCAIRE. Es limita a dir que el total recaptat fou de 150 sous.

LA VALL DE SANT PERE DE RODES (borrós en part). Un terç de la recaptació corresponia al monestir de Sant Pere de Rodes. El total liquidat al fisc comtal, un cop descomptada la part del monestir i el salari del recaptador fou de 61 sous.

LA GARRIGA DE ROSES (molt borrós). Al senyor inferior del lloc, Berenguer de Fortià (70v) li corresponia cobrar 19 sous i 5 diners, un terç de la recaptació. Els 38 sous i 10 diners restants corresponien a les arque comtals. En aquesta ocasió es cobraren dos anys i el total recaptat per l'erari comtal fou de 77 sous i 8 diners.

VALLDAVIÀ. 12 diners per persona. Hi havia 34 persones. El total recaptat fou de 34 sous. El salari del col·lector ascendia a 3 sous i 1 diner. La part corresponent a l'erari comtal fou de 30 sous i 11 diners.

(73r) ESTANYOL (borrós en part). 14 diners per persona. El total recaptat havia de pujar a 35 sous. El salari del recaptador fou de 19 diners. Dels 33 sous i 5 diners restants, un terç corresponia al monestir de Sant Pere de Rodes (la resta és gairebé il·legible).

(73V) MARZÀ. 14 diners per persona. Es declararen 117 persones. El total col·lectat fou de 136 sous, d'aquesta quantitat foren deduïts 12 sous i 14 diners pel salari del recaptador. De la resta, un terç, 41 sous i 4 diners, corresponia a l'abat de Sant Pere de Rodes. La quantitat ingressada a favor del tresor comtal fou de 82 sous i 10.

VILAÜT (borrós en part). 12 diners per persona. Hi havia 47 persones. El total recaptat ascendí a 47 sous. Els emoluments del col·lector foren de 4 sous i 3 diners. Un terç pertocava a la venerable senyora de Vilaüt. La resta corresponia a les arque comtals (devien ser 28 sous i 6 diners).

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (borrós en part). (12 diners per persona) (74r). Es recomptaren 61 persones. Per aquest concepte es recaptaren 61 sous.

S'ingressaren a més 3 sous i 8 diners per impostos sobre el vi venut. Un cop deduït el salari del recaptador, passaren al tresor comtal 61 sous.

VILADAMAT. 14 diners per persona. Es declararen 117 persones. El total recaptat fou de 136 sous i 6 diners. El salari del col·lector fou de 12 sous i 4 diners. Un terç, 41 sous i 4 diners. Els 82 sous i 10 diners restants anaren destinats a les arque comtals.

LES OLIVES I GARRIGOLES (gairebé il·legible). 14 diners per persona (en la liquidació corresponent a l'any anterior es cotitzaren 12 diners). El total recaptat fou de 105 sous. Un cop deduïts 9 sous i ? diners del salari del recaptador, foren lliurats 95 sous i ? diners a l'administrador del comtat.

(74v) COLOMERS. 14 diners per persona. Es declararen 106 persones. Es col·lectaren 123 sous i 8 diners. El salari del recaptador fou d'11 sous i 2 diners. Una tercera part de la resta, 37 sous i 6 diners corresponia a l'abat de Santa Maria d'Amer. Els restants 76 sous foren per a la hisenda comtal.

SANT PERE PESCADOR. 16 diners per persona. Hi havia 141 persones. El recaptador passà comptes pel període de sis mesos, i per tant 8 diners per persona. El total cobrat fou de 94 sous, dels quals 8 sous i 6 diners eren pels honoraris del col·lector. Un terç de la resta pertanyia a en Caramany, senyor del lloc. El total liquidat a l'administrador del comtat fou de 57 sous. El pagament d'aquesta liquidació es feia pel període fiscal que finia l'abril del 1353, es feia, per tant, amb un any de retard.

GAÜSES (molt borrós). 12 diners per persona. Es declararen 58 persones. El total recaptat pujà a 58 sous. La resta de dades és més deduïble que legible. Els honoraris del recaptador foren de 5 sous i 3 diners. Una tercera part, 17 sous i 7 diners corresponien al paborde del lloc. Els 35 sous i 2 diners restants foren per a la hisenda comtal.

(75r) SANT PERE PESCADOR. En aparent contradicció al que es diu a la pàgina 74v. Les liquidacions es fan amb un any d'endarreriment respecte els altres pobles. Hi va haver alguna sanció? Es va fer frau a l'hora de fer la declaració anterior?, és molt possible que fos així, car amb pocs dies de diferència es manifestà que hi havia 141 persones en una primera liquidació i en la segona hi figuren 165. A més es produí un canvi de recaptador. Es continuaren cotitzant 16 diners per persona que mutipicat per les 165 persones que es manifestà que hi havia, dóna la xifra de 220 sous. Una vegada descomptats els 20 sous del salari del col·lector local, el total liquidat a l'administrador del comtat va ser de 200 sous. En aquest cas no va ser deduïda la part corresponent a en Caramany.

SANT PERE PESCADOR (borrós). Sembla que correspon al període fiscal 1353-1354 que és el que en aquells moments pagaven la majoria de pobles del comtat. 16 diners per persona. Es declararen 163 persones. El total col·lectat fou de 217 sous i 4 diners. El salari del recaptador fou de 20 sous. El total abonat a l'erari comtal fou de 197 sous i 4 diners. Tampoc en aquesta ocasió es descompta el terç d'en Caramany.

(75v) VILAJOAN. 12 diners per persona. Hi havia 50 persones. Es recaptaren 50 sous. El salari del recaptador fou de 4 sous i 6 diners. De la resta, una tercera part, 15 sous i 2 diners, pertocava a Berenguer de Pontós. Els 30 sous i 4 diners restants foren per al tresor comtal.

PALAUORRELL. 12 diners per persona. Es declararen 36 persones. El total recaptat per impostos personals fou de 36 sous. El recaptador local cobrà 3 sous i 3 diners pels seus serveis. Els 32 sous i 9 diners restants foren per a l'erari comtal. A més es recaptaren 7 sous per raó de la imposició del vi. El total lliurat a l'administrador general del comtat fou 39 sous i 9 diners.

(77r) EL FAR. 14 diners per persona. Es recomptaren 189 persones. Es recaptaren 220 sous i 4 diners. Un cop deduïts els 20 sous dels honoraris del col·lector local i els 76 sous i 9 diners del paborde del lloc, el total ingressat a la hisenda comtal fou de 133 sous i 6 diners.

SANT QUIRC DE COLERA I SANT GENÍS DESPRAT. 12 diners per persona. Es declararen 228 persones. Es col·lectaren 228 sous en concepte d'imposició personal. A més es recaptaren 33 sous i 4 diners de la imposició del monestir de Sant Quirc sobre el forment i l'ordi. Tot plegat pujava a 261 sous i 4 diners. Un terç d'aquesta recaptació, és a dir 87 sous i 1 diner, corresponia a l'abat de Sant Quirc. La part corresponent a l'erari comtal fou de 174 sous i 3 diners.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE. 12 diners per persona (77v). Hi havia 27 persones. El total recaptat pujà a 27 sous. El salari del recaptador fou de 2 sous i 5 diners. L'administrador del comtat rebé 24 sous i 7 diners.

PALAU SARDIACA. 12 diners per persona. Es recomptaren 43 persones. El total recaptat fou de 43 sous. El recaptador cobrà 4 sous pels seus serveis. Dels 39 restants, 13 foren per a l'ardiaca, senyor del lloc. Els 26 sous restants foren lliurats a l'administrador del comtat d'Empúries.

(80r) SANT JORDI DESVALLS, SANT MATEU I DIANA. 12 diners per persona. Hi havia 92 persones a Sant Jordi i 30 persones més a Sant Mateu i Diana. Per concepte d'imposicions personals s'havien de recaptar 122 sous. A més es col·lectaren 32 sous per la imposició sobre el vi i les carns. El total recaptat fou de 154 sous, dels quals 15 foren pels emoluments del recaptador local. De la resta, 36 sous i 4 diners foren per al prior de l'orde de l'Hospital (Sant Llorenç de les Arenes?). Els 102 sous i 8 diners restants foren lliurats a l'administrador comtal.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (probablement Siurana). 12 diners per persona. Hi havia entre 180 i 190 persones (només es pot llegir "centum octua..."). S'esmenta una imposició sobre el vi i una deducció en la liquidació de 10 sous i 9 diners, també es parlen de 31 sous. La resta és il·legible.

(80v) SANT TOMÀS DE FLUVIÀ. 12 diners per persona. Hi havia 41 persones. Es recaptaren 41 sous. Es descomptaren 3 sous i 7 diners pel salari del recaptador. Els 37 sous i 5 diners restants foren lliurats a l'administrador del comtat.

EMPÚRIES. 12 diners per persona. Es comptaren 115 persones. Es recaptaren 115 sous per imposicions personals. També s'ingressaren 15 sous més provinents de les imposicions sobre les carns i el vi. El total recaptat fou de 130 sous. Els emoluments del recol·lector local pujaren a 11 sous i 8 diners. El total recaptat va ser de 118 sous i 4 diners.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE. 14 diners per persona. Hi havia 42 persones. La resta és il·legible.

(83r) POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE. No es pot llegir cap dada específica d'aquesta liquidació.

(84r) SANTA CREU DE RODES. 14 diners per persona. Es recomptaren 106 persones. Es recaptaren 123 sous i 8 diners. El salari del recaptador fou d'11 sous i 3 diners. La tercera part del que restava pertanyia al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes i pujava a 37 sous. Els 75 sous restants foren per les arque comtals.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (molt borros en gran part). 14 diners per persona. Hi havia 100 persones. El total col·lectat fou de 116 sous i 8 diners. El recaptador rebé 10 sous i 6 diners pels seus serveis. Es deduí una tercera part pel senyor inferior del lloc, (sembla que era el monestir de Sant Pere de Rodes) i pujà a 35 sous i 4 diners. El total ingressat a l'erari comtal devia ser d'uns 76 sous i 6 diners

PERÍODE FISCAL 1354-1355

(99R) LA GARRIGA DE ROSES. 12 diners per persona. Hi havia 60 persones. Es recaptaren 60 sous. Els honoraris del recaptador foren de 5 sous i 5 diners. Dels restants 54 sous i 7 diners, la tercera part, 18 sous i 6 diners pertanyien a Berenguer de Fortià, senyor inferior del lloc. Els restants 36 sous i 5 diners foren lliurats a l'administrador del comtat.

VALLDAVIÀ. 12 diners per persona. Es recomptaren 33 persones. La recaptació fou de 33 sous. El salari del recaptador fou de 3 sous. Els 30 sous restants foren per a la hisenda comtal.

VILAÜT (borrós en part). 12 diners per persona. Hi havia 47 persones. Es recaptaren 47 sous. Els honoraris del recaptador foren de 4 sous i 3 diners. Dels 42 sous i 9 diners restants, un terç, 14 sous i 3 diners pertocaven a la senyora del lloc. Els 38 sous i 6 diners restants foren lliurats a l'administrador del comtat.

VILAMALLA. 14 diners per persona. Es declararen 153 persones. Es col·lectaren 178 sous i 6 diners. Els emoluments del recaptador ascendiren a 16 sous i 2 diners. Dels restants 162 sous i 4 diners, 54 sous i 2 diners foren per Francesc de Fontcoberta, senyor inferior del lloc. Els 108 sous i 3 diners que quedaven foren per les arque comtals.

SANTA CREU DE RODES (borrós). 14 diners per persona. Hi havia 98 persones. El total recaptat fou de 114 sous i 4 diners. El salari del recaptador va ser de 10 sous i 4 diners. El terç que pertocava al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes pujava a 34 sous i 8 diners. La resta uns 99 sous i 8 diners foren lliurats a l'administrador del comtat.

(100R) POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (molt borrós en part). 12 diners per persona. Es declararen 20 persones. Es recaptaren 20 sous. Els honoraris del col·lector ascendiren a 2 sous. El total ingressat a les arque comtals fou de 18 sous.

ERMADÀS. 12 diners per persona. Hi havia 30 persones. El total recaptat fou de 30 sous. El salari del recaptador fou de 2 sous i 6 diners. El total liquidat a l'administrador del comtat d'Empúries fou de 27 sous i 6 diners.

PALAUORRELL. 12 per persona. Es declararen 39 persones. Es recaptaren 39 sous. Els emoluments del recaptador pujaren a 3 sous i 6 diners. El total liquidat al tresor comtal va ser de 35 sous i 6 diners.

MONESTIR DE SANT QUIRC DE COLERA, COLERA, DESPRAT I SANT GENÍS (borrós). Pere Vidal, batlle de l'abat de Sant Quirc, fou el recaptador. (100v) Hi havia 211 persones. Es col·lectaren en concepte d'imposicions personals. A més a més es recaptaren 33 sous i 4 diners per raó d'altres imposicions. El total recaptat fou de 244 sous i 4 diners. Un terç del total, 81 sous i 5 diners, pertanyia a l'abat del monestir. Els 162 sous i 11 diners restants foren abonats a l'administrador general del comtat.

CAMALLERA I "SACHARESIO". 14 diners per persona. A Camallera hi havia 29 persones. Un cop descomptat el salari del recaptador i el terç del cambrer de Sant Pere de Rodes, foren lliurats a la hisenda comtal 20 sous i 7 diners. Del lloc de "Sacharesio", són liquidats 8 sous i 6 diners. Per la casa de l'Albert de Camallera, que la té pel monestir d'Amer i a on hi havia 3 persones, es cobraren 10 sous i 6 diners, un cop descomptat el salari del recaptador i el terç del monestir de Santa Maria d'Amer es liquidaren al tresor comtal 6 sous i 4 diners.

SANT TOMÀS DE FLUVIÀ (borrós en part). 12 diners per persona. Hi havia 37 persones (101r). Els emoluments del col·lector pujaren a 3 sous i 4 diners. El total reportat a l'erari comtal va ser de 33 sous i 8 diners.

MARZÀ. 14 diners per persona. Primer es liquida la part endarrerida del període fiscal 1353-1354. Es recomptaren 117 persones. No s'especifica el total recaptat. Només diu que un cop descomptat el salari del recaptador i el terç de l'abat de Sant Pere de Rodes es liquidaren a l'administrador del comtat 82 sous i 7 diners. Posteriorment es passà a liquidar el curs fiscal 1354-1355. Foren recomptades 114 persones. El total net d'aquest segon pagament lliurat a l'administrador del comtat pujà a 80 sous i 8 diners.

ARENYS D'EMPORDÀ. 12 diners per persona. Hi havia 73 persones. Es recaptaren 73 sous, dels quals es deduïren 6 sous i 8 diners pel salari del recaptador i 22 sous i 2 diners foren lliurats a en Palol, senyor del lloc pel terç que li pertocava. Els 44 sous i 5 diners restants foren per l'erari comtal.

SANT PAU DE LA CALÇADA (101v). 12 diners per persona. Es declararen 20 persones. Es liquiden dos anys compresos entre el 1352 i el 1354. El total recaptat fou de 40 sous. El recaptador va rebre 4 sous pels seus serveis. Els 36 sous restants foren lliurats a l'administrador del comtat.

CANELLES. 14 diners per persona. Hi havia 37 persones. El total recaptat fou de 43 sous i 4 diners. El salari del recaptador va ser de 3 sous i 10 diners. De la resta, un terç, 13 sous i 2 diners, corresponia al cellerer de Sant Pere de Rodes. Els restants 26 sous i 4 diners foren liquidats al tresor comtal.

VALLDAVIÀ. 14 diners per persona. Es recomptaren 42 persones. El total recaptat va ser de 42 sous, dels quals es varen deduir 4 sous i 5 diners per pagar els serveis del recaptador. Els 43 sous i 5 diners restants foren a l'administrador del comtat.

COLOMERS. 14 diners per persona (102r). Es feren dos recomptes al llarg de l'any fiscal. El primer donà la xifra de 98 persones. En el segon foren censades 94 persones. Un cop feta la mitjana entre les dues xifres de persones i descomptat el terç que pertanyia a l'abat d'Amer i el salari del recaptador local, el total liquidat a l'administrador del comtat pujà 70 sous i 8 diners. També s'abonaren 81 sous i 4 diners de l'any fiscal 1353-1354.

SANT PERE PESCADOR. 16 anuals per persona. Es liquida el període corresponent a 6 mesos. Es declararen 141 persones. Es recaptaren 94 sous, 8 sous i 6 diners foren deduïts per al salari del recaptador. Dels 86 sous i 6 diners restants, 28 sous i 6 diners foren per en Caramany, senyor del lloc. Els 57 sous restants foren liquidats a l'administrador general del comtat.

VILAMALLA. 14 diners per persona. Hi havia 153 persones. Es recaptaren 178 sous. El salari del recaptador va ser de 16 sous i 2 diners. Dels restants 162 sous i 4 diners, una tercera part, 54 sous i 1 diner, foren per Francesc de Fontcoberta, senyor del lloc. Els restants 108 sous i 3 diners varen ser lliurats a l'erari comtal.

(102v) VALVERALLA. 12 diners per persona. Es declararen 30 persones. Es liquidaren tres anys. El total recaptat fou de 90 sous. Una vegada descomptat el salari del recaptador que pujava a 8 sous i 2 diners, el total ingressat al tresor comtal va ser de 81 sous i 10 diners.

RABÓS. 14 diners per persona. El recaptador fou el mateix cambrer del monestir de Sant Quiric de Colera. Es recomptaren 95 persones pel curs fiscal 1353-1354, i 105 en el període 1354-1355. El total recaptat en aquests dos anys pujava a 233 sous i 4 diners. Una tercera part d'aquests diners, 77 sous i 9 diners, pertocaven al mateix cambrer de Sant Quiric. Els restants 155 sous i 7 diners foren lliurats a l'administrador del comtat.

SANT MORI (borrós). 12 diners per persona. Primer es liquida el curs fiscal 1353-1354, en el qual hi havia 44 persones. Els honoraris del recaptador pujaren a

4 sous, de la resta un terç, 13 sous i 4 diners corresponien a la senyora de Creixell, qui ostentava la senyoria inferior del lloc, els 26 sous i 8 diners restants foren per a les arque comtals. Pel que fa al curs 1354-1355, (103r) es declararen 48 persones i es col·lectaren 48 sous, dels quals 4 sous i 4 diners foren per al salari del recaptador, el terç de la senyora de Creixell fou de 14 sous i 6 diners; els restants 29 sous i 4 diners foren lliurats a l'administrador general del comtat.

VILAÜR. 12 diners per persona. Es liquiden tres anys fiscals consecutius el 1352-1353, el 1353-1354 i el 1354-1355. En tots tres períodes es manifesta que hi hagueren en aquest lloc 74 persones. Per cadascun dels anys el salari del recaptador fou de 6 sous i 8 diners, el terç que corresponia a la senyora Francesca de Begur, senyora jurisdiccional del lloc pujava a 22 sous i 5 diners, i el total liquidat a les arque del comtat era de 44 sous i 11 diners.

(103v) CANET DE VERGES. 12 diners per persona. Es liquiden tres períodes fiscals:

En el curs 1352-1353, es declararen 51 persones de les quals 7 estaven exemptes de pagar l'impost personal. Per les restants 44 persones es recapten 44 sous. El salari del recaptador fou de 4 sous. Dels 40 sous restants, Bernat de Camós, senyor del lloc, cobrà pel terç que li pertocava 13 sous i 4 diners; la resta, 33 sous i 4 diners foren liquidats a l'administrador del comtat.

En el període 1353-1354. Es parteix de la base de la recaptació i distribució dels diners de l'any anterior. Es manifesta que hi havia 3 persones absents respecte l'anterior recompte, també es deduí la part proporcional d'una persona que estigué absent durant una part de l'any. Tot plegat feia 3 sous i 4 diners menys. Restada la part de Bernat de Camós, es liquidaren nets a l'administrador del comtat 33 sous i 4 diners.

Pel que fa al curs 1354-1355, es computen 53 persones. Una vegada deduïdes les persones que eren lliures de pagar aquest impost, en restaren 44 que tributaren 44 sous. El salari del recaptador va ser de 4 sous. El terç de Bernat de Camós ascendí a 13 sous i 4 diners. Els 27 sous i 8 diners restants foren per a les arque comtals. El recaptador va rebre 4 sous pels seus serveis. El terç de Bernat de Camós fou de 13 sous i 4 diners. Els 27 sous i 8 diners restants foren per a les arque comtals, als quals calia afegir 8 sous i 9 diners corresponents a 9 homes útils, d'aquesta darrera xifra el recaptador local deduí en favor seu 9 diners en concepte de salari. (El total cobrat per l'erari comtal fou de 35 sous i 8 diners).

TONYÀ. 12 diners per persona. Es liquiden els tres anys fiscals corresponents al període 1352-1355.

En el període 1352-1353 es declaren 69 persones. Es recaptaren 69 sous. El salari del recaptador (104R) fou de 6 sous i 3 diners. Dels restants 69 sous i 9 diners, una tercera part 20 sous i 11 diners corresponien a l'abat de Santa Maria de Roses, senyor jurisdiccional del lloc. Els restants 41 sous i 10 diners foren lliurats a l'administrador del comtat.

En el curs 1353-1354, el recaptador local liquida al tresor comtal 45 sous i 4 diners, sense especificar cap més detall.

Pel que fa al 1354-1355, es tornen a declarar 69 persones i es liquiden a l'erari comtal 41 sous i 3 diners.

PINS. 12 diners per persona. Es liquiden tres períodes fiscals.

En el període 1352-1353, hi havia 12 persones. Es col·lectaren 12 sous. Els honoraris del recaptador foren d'1 sou. Els 11 sous restants foren liquidats a l'administrador del comtat.

En el curs 1353-1354, es declararen 15 persones. La recaptació fou de 15 sous en concepte d'imposició personal, a més de 4 sous per la imposició del vi. El salari

del recaptador va ser d'1 sou i 8 diners. Els restants 17 sous i 4 diners foren lliurats a l'administrador general del comtat.

Quant al 1354-1355, es tornen a declarar 15 persones. Es recaptaren 15 sous de l'impost personal, a més de 3 sous i 6 diners de la imposició sobre el vi. El salari del recaptador va ser d' 1 sou i 6 diners. Els 17 sous que restaren foren liquidats a l'administrador del comtat

(104v) ESPOLLA. 12 diners per persona. Es liquidaren dos períodes fiscals.

En el curs 1353-1354. Hi havia 145 persones. Es recaptaren 145 sous. El salari del recaptador va ser de 13 sous i 2 diners. Els restants 131 sous i 10 diners, més 4 diners per una persona que tan sols li calgué tributar un terç d'aquest període, foren lliurats a l'administrador del comtat.

Pel que fa a l'etapa 1354-1355, es declararen 146 persones. Foren recaptats 146 sous. El salari del col·lector va ser de 13 sous i 3 diners. Els restants 132 sous i 9 diners foren per a l'erari comtal.

(105r) MONTIRÓ. 12 diners per persona. Hi havia 26 persones. Es col·lectaren 26 sous. El salari del recaptador va ser de 2 sous i 5 diners. Els restants 23 sous i 7 diners foren liquidats a l'administrador del comtat.

RIUMORS. 12 diners per persona. Es declararen 120 persones. El total recaptat pujà a 120 sous. El salari del recaptador va ser de 10 sous i 10 diners. Dels restants 109 sous i 2 diners, 1 terç, 36 sous i 4 diners pertocava a Guillem Alió. Els restants 72 sous i 10 diners foren lliurats a l'administrador del comtat d'Empúries.

SANT PERE PESCADOR. 16 diners per persona. En aquest cas es liquida el període fiscal 1354-1355 amb la qual cosa es posaven al dia en l'endarreriment en fer efectiu aquest impost. Hi havia 161 persones (105v). Es recaptaren 214 sous i 8 diners. Els honoraris del recaptador foren de 19 sous i 6 diners per les persones que depenien directament del comtat d'Empúries. També es deduïren 2 sous i 8 diners per la part de salari que havia de percebre del paborde de Viladamat. A aquest paborde del qual depenien jurisdiccionalment 8 persones, li foren lliurats 8 sous per la part d'imposició personal que li pertocaven, també va rebre 27 sous i 6 diners per la seva part de redelme. El total liquidat a l'administrador del comtat fou de 287 sous i 2 diners. (Hem respectat el que diu el text original, però en aquest cas hi ha algun error de càlcul).

LA GUÀRDIA (lloc situat prop de Vilacolum). 12 diners per persona. Es liquidaren 3 períodes fiscals.

En el curs 1352-1353, hi havia 19 persones. Es recaptaren 19 sous. Foren deduïts 6 diners per una persona que morí a la meitat del període fiscal. Els emoluments del recaptador ascendiren a 1 sou i 6 diners. Els restants 17 sous foren lliurats a l'administrador del comtat.

En el període 1353-1354, Es comptaren 15 persones. Es col·lectaren 15 sous. El salari del recaptador fou d'1 sou i 3 diners. Els altres 13 sous i 9 diners foren liquidats a l'erari comtal.

Quant al 1354-1355, es declaren 15 persones que cotitzaren 15 sous, dels quals 1 sou i 3 diners foren per al recaptador local i els restants 13 sous i 9 diners passaren a les arques comtals.

PALAU SAVERDERA. 12 diners per persona (106r). Es liquiden tres períodes fiscals.

En el curs 1352-1353, hi havia 197 persona. Es recaptaren 197 sous. El salari del recaptador va ser de 17 sous i 2 diners. La tercera part, 59 sous i 3 diners, corresponia a la senyora de Palau qui ostentava la senyoria inferior del lloc. Els restants 119 sous i 11 diners foren lliurats a l'administrador general del comtat.

En els dos anys fiscals següents, es declaren 163 persones per cadascun dels dos anys, una recaptació total de 326 sous. El col·lector es reserva 29 sous i 7 diners per al seu salari. Dels restants 296 sous i 5 diners, 98 sous i 6 diners pertocaven a Sibil·la de Palau pel seu terç. El total reportat a l'administrador del comtat va ser de 197 sous i 8 diners.

GARRIGÀS. 12 diners per persona. Es liquiden els períodes fiscal 1353-1354 i 1354-1355.

En el primer d'aquest curs es fan dos recomptes. El primer donà la xifra de 72 persones. En el segon es comptaren 79. Una vegada feta la mitjana i descomptat el salari del recaptador, quedà una xifra de 69 sous i 2 diners que foren lliurats a l'administrador del comtat.

En el segon període es recomptaren 74 persones. Una vegada descomptat el salari del recaptador foren liquidats 69 sous al tresor comtal.

VILADAMAT (106v) 14 diners per persona (en el text original diu 12, sens dubte per error). Hi havia 127 persones. Es recaptaren 148 sous i 2 diners. El recaptador rebé 13 sous i 5 diners pels seus serveis. Dels 124 sous i 9 diners restants, una tercera part, 44 sous i 11 diners, pertanyia al paborde del lloc. Els restants 89 sous i 11 diners foren liquidats a l'administrador del comtat.

VILARTOLÍ I EL SOLER. 12 diners per persona. Es liquiden dos períodes fiscals.

En el curs fiscal 1352-1353 hi havia 96 persones. Es recaptaren 96 sous. El salari del recaptador fou de 8 sous i 2 diners. Dels 81 sous i 10 diners restants es deduïren 6 diners per una persona que s'absentà a mig període. Els 81 sous i 4 diners restants foren lliurats a l'administració del comtat (hi ha un error de càlcul, segurament perquè originàriament es declararen 90 persones i les dades posteriors no foren esmenades).

En el període següent també es declararen 96 persones. El salari del col·lector va ser de 8 sous i 9 diners. El total ingressat al tresor comtal fou de 87 sous i 3 diners.

SANT FELIU DE LA GARRIGA. 12 diners per persona. Es declaren dos períodes fiscals.

En el curs 1352-1353, havia 44 persones i es col·lectaren 44 sous. El salari del recaptador va ser de 4 sous. Els 40 sous restants foren per l'erari comtal.

(107r) En el període 1353-1354, es declararen 42 persones, foren recaptats 42 sous. Els emoluments del col·lector pujaren a 3 sous i 9 diners. El total ingressat a les arquies comtals fou de 38 sous i 3 diners.

TORROELLA DE FLUVIÀ. 14 diners per persona es declararen 2 períodes fiscals.

En el curs 1353-1354, hi havia 155 persones. Es recaptaren 180 sous i 10 diners. El salari del recaptador fou de 16 sous i 5 diners. Els restants 164 sous i 5 diners foren liquidats a l'administrador del comtat.

Pel que fa al 1354-1355, es tornen a declarar 155 persones. Es recaptaren 180 sous i 10 diners. Els emoluments del col·lector pujaren a 16 sous i 5 diners. També es deduïren 2 sous i 4 diners per 3 persones que s'absentaren durant una part del curs fiscal. El total liquidat al tresor comtal fou de 162 sous i 4 diners.

EL FAR. 14 diners per persona. Hi havia en un primer recompte 192 persones i en un segon 197. El recaptador local es limita a dir que lliura a l'administrador del comtat els albarans on eren detallats els comptes i que una vegada deduït el seu salari i el terç del paborde del lloc lliura al tresor comtal 137 sous i 11 diners.

(107v) SANT PERE DE RODES. 14 diners per persona. Es recomptaren 85 persones. Es recaptaren 99 sous i 2 diners. El salari del recaptador fou de 9 sous. Dels

restants 90 sous i 2 diners, una tercera part, 30 sous i 1 diner pertocaven al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes. Els 60 sous i 1 diner restants foren lliurats a l'administrador del comtat.

ARENYS D'EMPORDÀ. 12 diners per persona. Hi havia 73 persones. Foren recaptats 73 sous. El col·lector va rebre 6 sous i 7 diners pels seus serveis. Dels restants 66 sous i 5 diners, un terç, 22 sous i 2 diners foren per en Palol, senyor del lloc. Els altres 44 sous i 3 diners foren per a les arque comtals.

PALAU SARDIACA. 12 diners per persona. Es declararen 43 persones. Foren recaptats 43 sous. El salari del recaptador va ser de 4 sous. Dels restants 39 sous, una tercera part, 13 sous pertocaven a l'ardiaca que ostentava la senyoria del lloc. Els restants 26 sous foren lliurats a l'administrador del comtat.

SELVA DE MAR. 14 diners per persona. (108r). Es liquidaren dos períodes fiscals.

En el curs 1353-1354, hi havia 220 persones. Es recaptaren 256 sous i 8 diners. Els emoluments del recaptador pujaren a 23 sous i 4 diners. La tercera part del que restava, 77 sous i 9 diners corresponien al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes. Els 155 sous i 7 diners restants foren lliurats al tresor comtal.

Pel que respecta al 1354-1355, es torna a declarar el mateix nombre de persones i el recaptador es limita a dir que torna a liquidar a l'administrador del comtat la mateixa quantitat de 155 sous i 7 diners que ja havia pagat l'any anterior.

VILACOLUM. 12 diners per persona. Es liquidaren dos períodes fiscals.

En el curs 1353-1354, hi havia 95 persones, es recaptaren 95 sous dels quals 8 sous i 10 diners corresponien al salari del recaptador. Els restants 86 sous i 10 diners foren lliurats a l'administrador del comtat.

Pel que fa a l'any fiscal següent, es tornen a declarar 95 persones, però s'afageix a la declaració una persona que havia habitat a la població per espai de sis mesos i per la qual s'ingressaren 18 diners addicionals (en teoria haurien de ser 6 diners). El recaptador local es limita a dir que el total ingressat a l'erari comtal fou de 88 sous i 6 diners.

MONELLS. El col·lector d'aquesta població es limita a fer una liquidació de la imposició dels homes habitants a Monells en el període que anava del 28 d'abril del 1352 al 15 de setembre del mateix any, tot plegat 4 mesos i 18 dies. El manuscrit es limita a dir que els comptes eren detallats en un quadern (108v) de paper que li entregava a part, que el total recaptat pujava a 888 sous i 1 diner dels quals foren deduïts 80 sous i 8 diners pel salari del recaptador i que el total net reportat a l'administrador del comtat pujava a 807 sous i 5 diners.

DELFIÀ. 12 diners per persona. Es liquiden tres períodes fiscals.

En el curs 1352-1353, hi havia 33 persones. Foren recaptats 33 sous. Els honoraris del col·lector foren de 3 sous. L'abat del monestir de Vilabertran com a senyor inferior del lloc va rebre pel seu terç 10 sous. Els 20 sous restants foren lliurats a l'administrador del comtat.

En el període 1353-1354, es tornen a declarar 33 persones i es repeteixen els comptes de l'exercici anterior.

Quant al 1354-1355, es recompten 36 persones en la primera part de l'any i 37 en la segona. Una vegada feta la mitjana, descomptat el salari del recaptador i deduït el terç de l'abat 22 sous i 3 diners.

TOR. 13 diners per persona que inclou imposició personal i moltura de grans. Es liquiden dos cursos fiscals.

En el període 1353-1354, hi havia 70 persones. Es recaptaren en concepte d'imposicions personals i moltura de grans 75 sous i 10 diners. El salari del col·lector fou

de 6 sous i 10 diners. Els 69 sous restants foren lliurats a l'administrador del comtat, qui també a més per les impositcions de la carn i del vi va rebre 11 sous i 11 diners.

(109R) Pel que fa al 1354-1355, es declaren 71 persona, la recaptació per persona i molturació de grans ascendí a 76 sous i 11 diners. A més es cobraren 14 sous i 11 diners per les impositcions de la carn i el vi. Tot plegat pujà a 90 sous i 10 diners dels quals foren deduïts 8 sous i tres diners pel salari del recaptador.

GAÜSES. 12 diners per persona. Hi havia 57 persones. Es col·lectaren 57 sous en concepte d'imposició personal, a més d'11 sous i 4 diners provinents de la imposició del vi. Tot plegat sumava 68 sous i 4 diners. El salari del recaptador va ser de 6 sous i 2 diners. Dels restants 62 sous i dos diners, un terç, 20 sous i 8 diners i òbol corresponia al paborde del lloc. Els altres 41 sous 5 diners i òbol foren liquidats a l'administrador general del comtat.

VILA-SACRA. 14 diners per persona. Es declararen 150 persones. El total recaptat va ser de 175 sous. Els honoraris del recaptador foren de 15 sous i 10 diners. Dels restants 152 sous i 2 diners, la tercera part, 53 sous, pertocaven a l'abat de Sant Pere de Rodes pel seu terç. Els restants 106 sous i 2 diners foren per a la hisenda comtal.

(109v) VILAJOAN. 12 diners per persona. Hi havia 51 persones. Foren recaptats 51 sous. El salari del recaptador fou de 4 sous i 7 diners. Dels restants 46 sous i 5 diners, es pagaren a en Pontós pel seu terç 15 sous i 5 diners. Els altres 31 sous varen ser lliurats a l'administrador del comtat.

VILOPRIU. 14 diners per persona. Hi havia 37 persones. Es recaptaren 43 sous i 2 diners. El salari del recaptador va ser de 4 sous i també va cobrar 12 diners (1 sou) de salari per la recaptació de la imposició del vi. Els 40 sous i 2 diners restants foren per a l'erari comtal.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE. 12 diners per persona. Liquida tres períodes fiscals.

La part corresponent al 1352-1353, és pràcticament del tot il·legible.

En el curs 1353-1354, (110r) hi havia 49 persones. Es recaptaren 49 sous. La part corresponent al recaptador va ser de 4 sous i 5 diners. A Francesca de Pau, senyora d'aquest lloc, li corresponien 14 sous i 10 diners pel seu terç. Els restants 19 sous i 8 diners foren per les arque comtals.

Pel que respecta al 1354-1355. Es declararen 46 persones. Foren recaptats 46 sous. El salari del recaptador fou de 4 sous. El terç de Francesca de Pau de 14 sous. Els 28 sous restants foren per al tresor comtal.

MARANYÀ. 12 diners per persona. Hi havia 60 persones. Es recaptaren 60 sous. El salari del col·lector va ser de 5 sous i 5 diners. També es liquidaren 3 sous i 5 diners per raó de la imposició del vi. El total liquidat a l'administrador del comtat fou de 58 sous.

SANT ISCLE (molt borrós i en part il·legible). 12 diners per persona. Es liquidaren dos períodes fiscals.

(110v) Curs fiscals 1353-1354. (59 persones). Es recaptaren 59 sous en concepte d'imposicions personals, es deduí el salari del recaptador i es liquidà a més la imposició del vi.

Pel que fa al 1354-1355, es tornen a declarar 59 persones, es liquidà a més la imposició del vi. Tot plegat es recaptaren 69 sous. Una vegada descomptat el sou del recaptador. El total recaptat per dos cursos fiscals fou de 118 sous.

LES OLIVES I GARRIGOLES. 14 diners per persona. Hi havia 80 persones. Es col·lectaren 93 sous i 4 diners. El salari del recaptador va ser de 8 sous i 5 diners. El total liquidat a l'administrador del comtat fou de 84 sous i 1 diner.

(111r) LLANÇÀ. 14 diners per persona. Es liquidaren dos períodes fiscals.

El curs 1353-1354, foren recomptades 256 persones. Es recaptaren 299 sous i 8 diners. Una vegada deduït el salari del recaptador i el terç que pertanyia al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes, foren liquidats al tresor comtal 181 sous i 8 diners.

Pel que respecte al 1354-1355, es declararen 260 persones. Es recaptaren 303 sous i 4 diners. El sou del col·lector fou de 27 sous i 6 diners. El terç del cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes pujà a 91 sous i 11 diners. El total reportat a l'administrador general del comtat fou de 183 sous i 11 diners.

PELACALÇ. 12 diners per persona. Es liquidaren tres períodes fiscals.

En el curs 1352-1353, es declararen 36 persones. Foren recaptats 36 sous. El salari del recaptador fou de 4 sous i 3 diners. El terç pertanyent a Pere Otger i Pere "Segumí", senyors inferiors del lloc, fou de 10 sous i 11 diners. El total liquidat a l'èrari comtal va ser de 21 sous.

(111v) En el període 1353-1354, es declararen 33 persones. Es recaptaren 33 sous. Un cop restats el salari del recaptador i la part que pertocava als esmentats "Segumí" i Otger, la part corresponent al comte d'Empúries fou de 21 sous.

Quant al 1354-1355, es repetiren el nombre de persones i les xifres del curs anterior.

SAUS. 12 diners per persona. Es declararen dos períodes fiscals.

En el curs 1353-1354, hi havia 50 persones. Es recaptaren 50 sous en concepte d'impostos personals, però finalment es liquida una quantitat equivalent a dos anys (el manuscrit no aclareix els motius d'aquesta doble recaptació, el cert és que no corresponia a l'any fiscal anterior que ja havia estat liquidat). El salari del recaptador fou de 9 sous. Dels 91 sous restants, 1 terç, 30 sous i 4 diners, pertanyien a l'abat de Sant Miquel de Fluvià, els restants 60 sous i 8 diners foren liquidats a l'administrador general del comtat.

Pel que respecte al període fiscal 1354-1355, es tornen a declarar 50 persones i a recaptar 100 sous. No són detallats ni la part del recaptador ni la de l'abat de Sant Miquel de Fluvià, ni la del comte, per bé que devien ser similars a les de l'exercici anterior.

POBLACIÓ DE NOM IL·LEGIBLE (molt borrosos). 12 diners per persona. Es liquidaren dos períodes fiscals.

En el curs 1353-1354, hi havia 26 persones i es recaptaren 26 sous (la resta de liquidació corresponent a aquest any és il·legible).

(112r) Quant a l'exercici 1354-1355, es declararen 23 persones. El recaptador va rebre 2 sous i 1 diner pels seus serveis. Els restants 20 sous i 11 diners foren lliurats a l'administrador general del comtat.

(113r) ESTANYOL. 14 diners per persona. Hi havia 27 persones. Foren recaptats 29 sous. (El salari del recaptador fou de 2 sous i 5 diners). Dels 26 sous i 7 diners restants, un terç pertanyia al cellerer del monestir de Sant Pere de Rodes i pujava a 8 sous i 10 diners. Els restants 17 sous i 9 diners foren lliurats a les arques comtals.

MONTMAJOR (tenia el mateix recaptador que Estanyol, però liquidà a part) 14 diners per persona. Es declararen 10 persones. El total recaptat fou d'11 sous i 8 diners. El salari del col·lector va ser d'1 sou. El total lliurat a l'administrador del comtat fou de 10 sous i 8 diners.

SANT JORDI DESVALLS (molt borrosos). 12 diners per persona. Hi havia 72 persones. Foren recaptats 72 sous. La resta del text és borrosa i gairebé il·legible. Es féu una deducció de la tercera part de la recaptació 21 sous i 4 diners que devien correspondre al prior de l'Hospital. La resta del text desaparegut conté la liquidació d'altres poblacions, segurament Sant Mateu i Diana.

(113v) També consta la liquidació d'una imposició personal de 4 diners per persona corresponent als quatre primers mesos de l'any 1355. (El pagament teòric d'aquests mesos ja s'havia fet, segons consta en la pàgina anterior. La possible explicació a aquesta irregularitat és possible que constés en la part esborrada). En aquesta ocasió hi havia 88 persones. Es recaptaren 28 sous i 4 diners (la quantitat no encaixa amb el nombre d'habitants). A més es liquidaren 18 sous i 10 diners en concepte d'imposicions sobre la carn i el vi corresponents a aquest quatre mesos.

SANT MATEU I DIANA (El mateix recaptador que Sant Jordi Desvalls) 4 diners per persona, es liquidaren només els quatre primers mesos del 1355. Entre els dos llocs hi havia 34 persones. Es recaptaren 11 sous i 4 diners. El salari del recaptador fou d'1 sou. Els restants 10 sous i 4 diners foren liquidats a l'erari comtal. Per la imposició de la carn i el vi, foren lliurats a l'administrador general del comtat 12 sous i 8 diners.

CERVERA DE LA MARENDA (borrós en gran part). 12 diners per persona. Es devien declarar 24 persones, car el total recaptat fou de 24 sous. La resta és il·legible.

(114r) SANT CLIMENT SESCEBES. 12 diners per persona. Foren liquidats dos períodes fiscals.

En el curs 1353-1354, hi havia 123 persones. Es recaptaren 123 sous, a més de 4 diners més per una persona que s'havia instal·lat a la població durant una part del període. El salari del recol·lector fou d'11 sous i 2 diners. Els restants 112 sous i 2 diners varen ser lliurats a l'administrador del comtat.

En l'exercici 1354-1355, foren declarades 112 persones. Foren recaptats 112 sous, el salari del recaptador va ser d'11 sous i 2 diners. Els restants 102 sous i 2 diners foren liquidats a les arques comtals.

VALL DE BANYULS DE LA MARENDA (molt borrós en part). Comença la declaració del recol·lector local manifestant que s'havien recaptat 500 sous per la imposició personal del període fiscal 1353-1354. No dona el nombre d'habitants. Segueix la declaració de l'any fiscal següent amb moltes esmenes, però és il·legible.

(114r) SIURANA. 12 diners per persona (la resta és molt borrós) sembla que es recaptaren 180 sous d'imposicions personals que devien correspondre a 180 persones. A més es col·lectaren 66 sous per les imposicions sobre la carn i el vi. La resta és pràcticament il·legible.

ÍNDIX

Per facilitar la localització de poblacions concretes tant en el text original conservat a l'Arxiu Històric de Girona com en el resum que acabem de repassar, hem elaborat el present llistats ordenat alfabeticament a on consta el número de la pàgina de cadascuna de les liquidacions d'imposicions que feren els diferents llocs del comtat.

Arenys d'Empordà; 49v, 101r, 107v.
 Armentera, l'; 111v.
 Banyuls de la Marenda; 54v, 113v.
 Belcaire; 52r, 70r.
 Camallera; 50v, 100v.
 Canelles; 58r, 101v.
 Canet de Verges; 103v.
 Carmançó; 64v. ?
 Cervera de la Marenda; 50r, 113v.
 Colomers; 50v; 74v.
 Delfià; 108v.
 Diana; 54r, 113r.
 Empúries; 58r.
 Ermadàs; 100v.
 Espolla; 56r, 104v.
 Estanyol; 54r, 73r, 113r.
 Far d'Empordà, el; 49r, 77r, 107r.
 Garriga de Roses, la; 70r-70v.
 Garrigàs; 48v, 106v.
 Garrigoles; 50r, 74r, 110v.
 Gàuses; 74v, 109r.
 Guàrdia, la; 105v.
 Jafre; 49v.
 Llançà; 53v, 111r.
 Marenyà; 50v, 110r.
 Marzà; 52r, 73v, 101r.
 Monells; 66r, 108r.
 Montiró; 105r.
 Montmajor, 113v.
 Olives, les; 50r, 110v.
 Palol de fluvià; 50v.
 Palau Borrell, 48r, 75v, 100v.
 Palau Santa Eulàlia; 58v.
 Palau Sardiaca 77v, 107v.
 Palau Saverdera; 105v.
 Pau; 64v.
 Pelacalç; 111r.
 Pins; 50r, 104r.

Rabós; 47v, 101v.
 Riumors; 49r, 69v, 105r.
 Roses; 53r.
 "Sacharesis" 50v, 100v.
 Sant Climent Sescebes; 53v, 114v.
 Sant Feliu de la Garriga; 48r.
 Sant Genís Desprac; 77r, 100v.
 Sant Iscle; 63v.
 Sant Jordi Desvalls; 54v, 80r, 113r.
 Sant Mateu; 54r, 113v.
 Sant Mori; 49r, 102v.
 Sant Pau de la Calçada; 101v.
 Sant Pere de Rodes; 107v.
 Sant Pere Pescador; 64v, 74v, 75r, 102r, 104v.
 Sant Quirc de Colera; 77r, 100r-100v.
 Santa Creu de Rodes; 84r, 99v.
 Saus; 66r, 111v.
 Selva de Mar, la; 55v, 107v.
 Siurana; 52r, 80r, 114v.
 El Soler; 106v.
 Tonyà; 103r.
 Tor; 54v-55r, 108v-109r.
 Torroella de Fluvià; 58v, 107r.
 Valldavià; 62v, 70r, 99r, 101v.
 Valveralla; 102v.
 La Vall se Sant Père de Rodes; 57r.
 Verges; 57v.
 Vilacolum, 48v, 107v.
 Viladamat; 52v, 74r.
 Vilajoan; 75v, 109v.
 Vilamacolum. 57r.
 Vilamalla; 62v, 99v, 102v.
 Vilartolí; 49r, 69v, 106v.
 Vila-sacra; 109r.
 Vilaür; 103r.
 Vilaüt; 73v.
 Vilopriu; 109v.